

ปัญหาพิเศษ

การผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออก ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูก
สับปะรดแฟร์เทรด

PINEAPPLE PRODUCTION FOR EXPORT OF FAIR TRADE
COMMUNITY ENTERPRISE COOPERATIVE

ครรชิต ไทยอยู่
KHANCHIT THAIYOU

เลขหมู่.....143515
เลขทะเบียน.....
วันเดือนปี .10 ต.ค. 2559

b. 19790865
i.

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)
ภาควิชาพัฒนการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2559

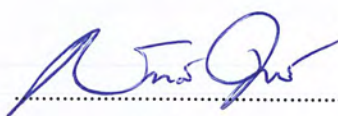
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองปัญหาพิเศษ

หัวข้อปัญหาพิเศษ การผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออก ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูก
สับปะรดแพร่เทรด
Pineapple Production for Export of Fair Trade Community
Enterprise Cooperative

นักศึกษา นาย ครรชิต ไทยอยู่
รหัสประจำตัว 55040573
ปริญญา วิทยาศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.กนก เลิศพานิช

คณะกรรมการสอบปัญหาพิเศษ	ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.กนก เลิศพานิช	
ดร.นริสา ทรงไตรย์	นริสา ทรงไตรย์
ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์	สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์
ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ	พัชรา เอี่ยมกิจการ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร
วันที่ 1๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คุหาสวรรค์เวช

หัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อปัญหาพิเศษ	การผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออก ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เขต
นักศึกษา	นาย ครรชิต ไทยอยู่
รหัสประจำตัว	55040573
ปริญญา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขาวิชา	พัฒนาการเกษตร
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ	ผศ.ดร.กนก เลิศพานิช

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระบบการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออก ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เขต 2) เพื่อศึกษาปัญหาด้านการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เขต โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เขตทั้งหมดจำนวน 55 ราย

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดในปี2558/2559เฉลี่ย 40.96 ไร่ เหตุผลที่เริ่มปลูกเพื่อการค้า เกษตรกรทั้งหมดใช้น้ำฝนจากธรรมชาติในการปลูกสับปะรด เกษตรกรทั้งหมดใช้พันธุ์ปัตตาเวียในการเพราะปลูก เกษตรกรทั้งหมดปลูกสับปะรดด้วยลักษณะแถวคู่ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยสูตร 2 สูตร ได้แก่ สูตร 15-15-15 และ 0-0-60 โรคที่พบมาก คือ โรคเหี่ยว การกำจัดวัชพืช เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีฉีดพ่น เกษตรกรส่วนใหญ่เก็บผลผลิตเพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนแรงงานในการผลิต เกษตรกรมีแรงงานเฉลี่ยในการผลิต 4.13 คน ไม่มีแรงงานเด็กและมีแรงงานสตรีเฉลี่ย 2 คน เกษตรกรส่วนมากได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มปานกลาง สามารถตรวจสอบการทำงานของกลุ่มได้ มีการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุดในการขาย ชั่วโมงในการทำงานของเพศชายและหญิงเท่ากัน มีการดูแลสวัสดิการลูกจ้าง มีการพัฒนามาตรฐานกลุ่มอยู่เสมอ เกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้อยู่ตลอด มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอด เกษตรกรส่วนมากมีการจ้างแรงงาน 300 บาทต่อวัน ค่าปุ๋ย เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 1,427.82 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายสารเคมีเฉลี่ย 1,194.09 บาทต่อไร่ ค่าเช่าที่ดิน เกษตรกรมีค่าเช่าที่ดินเฉลี่ย 1053.70 บาทต่อไร่ เกษตรกรส่วนมากคิดที่จะปลูกสับปะรดเพิ่ม ปัญหาด้านการผลิตภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.78) ปัญหาด้านกายภาพและชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.16) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.17) ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.36) ปัญหาด้านการส่งเสริม อยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย = 2.83) และปัญหาด้านมาตรฐานแพร่เขต อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.37)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.กนก เลิศพานิช ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำชี้แนะ ตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

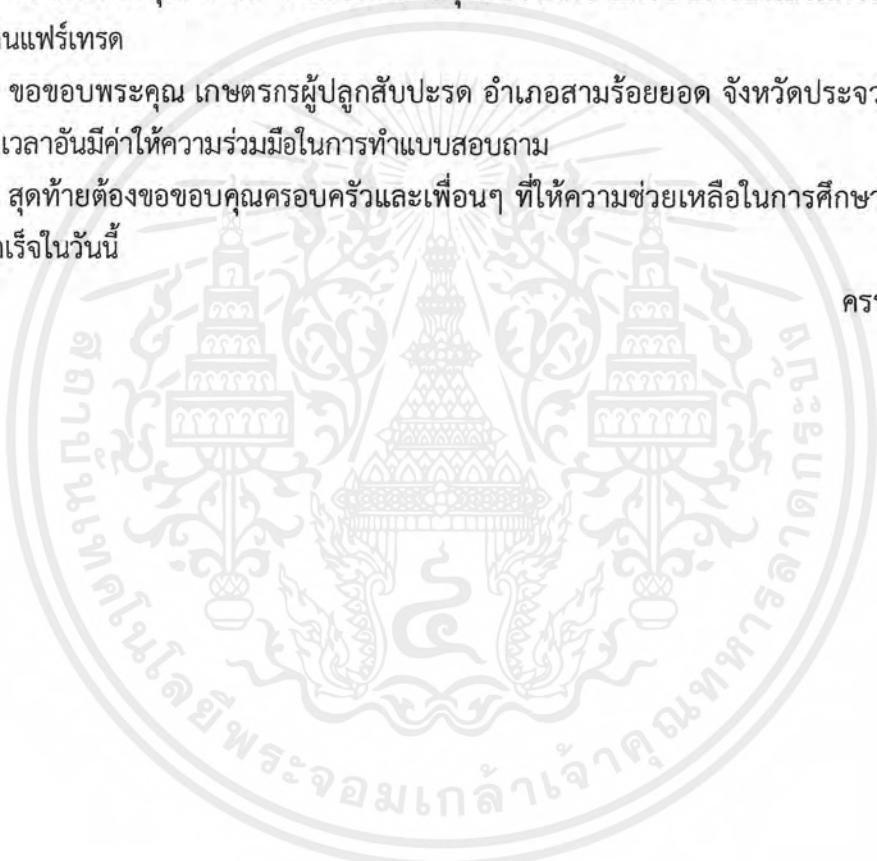
ขอขอบพระคุณ ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์ ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ และดร.นริสา ทรงไตรย์ กรรมการสอบหัวข้อและโครงร่างปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แนะ จนในที่สุดทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ นางสาว อมรรัตน์ อนุรักษวงศ์ศรี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรด้านมาตรฐานแฟร์เทรด

ขอขอบพระคุณ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม

สุดท้ายต้องขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาจนกระทั่งประสบความสำเร็จในวันนี้

ครรชิต ไทยอยู่

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	i
กิตติกรรมประกาศ.....	ii
สารบัญ.....	iii
สารบัญตาราง.....	v
สารบัญภาพ.....	vi
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4 ขั้นตอนการศึกษา.....	2
1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 ลักษณะทั่วไปของสับปะรด.....	4
2.1.1 ชีววิทยาของสับปะรด.....	4
2.1.2 ส่วนประกอบของสับปะรด.....	5
2.1.3 พันธุ์สับปะรด.....	5
2.2 สภาพการผลิตสับปะรด.....	6
2.2.1 การเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรด.....	7
2.2.2 การเตรียมดิน.....	7
2.2.3 ส่วนขยายพันธุ์และการขยายพันธุ์.....	7
2.2.4 รูปแบบการปลูก.....	8
2.2.5 วิธีการปลูกสับปะรด.....	9
2.2.6 การให้น้ำสับปะรด.....	10
2.2.7 การบังคับออกดอก.....	10
2.2.8 การให้ปุ๋ย.....	10
2.2.9 โรคและศัตรูของสับปะรด.....	11
2.2.10 การเก็บเกี่ยว.....	13
2.3 ประวัติของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต.....	13
2.4 มาตรฐานแพร่เทรต.....	14
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
2.6 กรอบแนวคิด.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	22
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	22
3.2.2 วิธีทดสอบเครื่องมือ	22
3.2.3 วิธีการเก็บข้อมูล	22
3.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 ผลการศึกษา	24
4.1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกร	24
4.2 การผลิตสับปะรด	27
4.3 ปัญหาด้านการผลิต	34
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	37
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	37
5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร	37
5.1.2 การผลิตสับปะรด.....	37
5.1.3 ปัญหาด้านการผลิต.....	38
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	38
5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	39
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป	39
บรรณานุกรม	40
ภาคผนวก	42
ประวัติผู้วิจัย	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ระยะเวลาในการปลูกต่อจำนวนต้น (การปลูกแบบแถวเดี่ยว)	8
2.2 ระยะเวลาในการปลูกจำนวนต้นต่อไร่ (การปลูกแบบแถวคู่)	8
2.3 เปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสียของการปลูกแบบแถวเดี่ยวและการปลูกแบบแถวคู่	9
4.1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกร	25
4.2 การผลิตสับปะรด	30
4.3 ปัญหาด้านการผลิต	35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	21
-------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement and Significance of the problem)

สับปะรด เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมการเกษตรอันดับต้น ๆ นอกจากจะนิยมบริโภคสดแล้วยังสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายชนิด เช่น สับปะรดกวน น้ำสับปะรด สับปะรดอบแห้ง สับปะรดแช่แข็ง เปลือกใช้เป็นอาหารสัตว์ ใบใช้ทำเส้นใยและกระดาษ ประเทศไทยสามารถปลูกสับปะรดได้ผลผลิตประมาณ 2.5 ล้านตัน ทั้งนี้ ผลผลิตเฉลี่ยของไทยอยู่ที่ประมาณ 4 ตันต่อไร่ พื้นที่การปลูกทั่วประเทศ มีประมาณ 640,000 ไร่ ตลาดส่งออกที่สำคัญคือ อเมริกา สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น ในสหภาพยุโรปตลาดหลักของไทย คือ เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม อิตาลี เยอรมนี ฝรั่งเศส และสวิตเซอร์แลนด์ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

สับปะรด เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและทำรายได้ให้จังหวัดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอันดับหนึ่ง มีปริมาณการผลิตและส่งออกสูงเป็นอันดับหนึ่งของโลก มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดในประเทศคือ ในปี พ.ศ. 2555 พื้นที่เพาะปลูก 509,231 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยวไร่ 248,378 ไร่ ปริมาณผลผลิตประมาณ 1.06 ล้านตัน ต่อปี เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด 12,406 ครัวเรือน โดยมีเกษตรกรขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสับปะรดไว้แล้ว 8,000 ราย 137 กลุ่ม ได้มีการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP โดยได้รับใบรับรอง GAP แล้ว 6,492 แปลง (ข้อมูล ณ ธันวาคม พ.ศ. 2555) จึงได้มีการรวบรวมสมาชิกผู้ปลูกสับปะรด และจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดหลายกลุ่ม แต่มีเพียงกลุ่มเดียวที่ได้รับการรับรองในระบบแฟร์เทรด คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรด แฟร์เทรด โดย แฟร์เทรด ซึ่งเป็นระบบการค้าที่สร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้บริโภค ตลอดจนแรงงานที่อยู่ในระบบ ผลผลิตรวมประมาณ 20,000 ตันต่อปี ดำเนินการ 2 ลักษณะ คือ ตลาดภายในประเทศ ส่วนใหญ่มีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวน และตลาดส่งออก บริษัทที่ได้มาตรฐานจะเข้ามารับซื้อจากเกษตรกรโดยตรง (อานนท์ โลดทอนงค์, 2556)

สถานการณ์ด้านการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดของประเทศ ปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่า 83,197,250 ล้านบาท ปีพ.ศ. 2552 มีมูลค่า 65,522,727 ล้านบาท และปี พ.ศ. 2553 มีมูลค่า 75,756,641 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่า 101,077,089 ล้านบาท และปี พ.ศ. 2555 มีมูลค่า 114,069,122 ล้านบาท และปี 2556 มีมูลค่า 81,870,986 ล้านบาท และปี 2557 มีมูลค่า 93,343,182 ล้านบาท และในปี 2558 จนถึงปัจจุบัน มีมูลค่าการส่งออกไปแล้ว 43,442,559 ล้านบาท ประเทศคู่ค้ารายใหญ่ ได้แก่สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ เยอรมัน ญี่ปุ่น รัสเซีย สเปน อิหร่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558) จึงถือได้ว่าสับปะรดสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศในมูลค่ามากพอสมควร

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการผลิตสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออก และรวมไปถึงปัญหาด้านการผลิตที่เกิดขึ้นของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต เพราะเกษตรกรกลุ่มนี้มีความสามารถมากในการผลิต ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าในส่วนของการผลิตนี้มีความสำคัญมากเกี่ยวกับมาตรฐานของสินค้า เพราะเกษตรกรกลุ่มนี้ได้มีการรับรองจากองค์กรแพร่เทรต ผู้วิจัยจึงตั้งใจที่จะนำความรู้ที่ได้จากกลุ่มนี้ไปเผยแพร่ให้กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกลุ่มอื่นได้รับความรู้ และทำให้ เกษตรกรกลุ่มอื่นเกิดการพัฒนาตนเองจนยกระดับเทียบเท่ามาตรฐานขององค์กรแพร่เทรตที่กำหนดไว้ และเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเพิ่มคุณภาพของผลผลิตและให้ได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด ของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective)

1.2.1 เพื่อศึกษาการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออก ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาด้านการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออก ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต

1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา (Scope and Limitation)

1.4.1 ขอบเขตพื้นที่และประชากร โดยการศึกษา ได้ศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 3,623 ไร่ โดยศึกษาเกษตรกรทั้งหมดในกลุ่ม 55 คน

1.4.2 ขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ สภาพพื้นฐานของเกษตรกร ศึกษาสภาพการผลิตสับปะรด และปัญหาด้านการผลิต

1.4.3 ขอบเขตของระยะเวลาการศึกษา ใช้ระยะเวลา 8 เดือน ระหว่างเดือน สิงหาคม 2558- เดือน มีนาคม 2559

1.4 ขั้นตอนการศึกษา (Process of the study)

1.5.1 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 สร้างแบบสอบถาม

1.5.3 ทดสอบแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ประกอบไปด้วย นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านมาตรฐานแพร่เทรต และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเอกสาร (ผศ.ดร. กนก เลิศพานิช) เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.4 ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

1.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1.5.6 สรุปผลและจัดทำรายงานการศึกษา

1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

เกษตรกร หมายถึง ผู้ปลูกสับปะรดที่เป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การผลิต หมายถึง การปลูกสับปะรด การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดโรค และ การเก็บเกี่ยวในมาตรฐาน แพร่เทรต

การจัดการ หมายถึง กระบวนการวางแผน และการปฏิบัติตามแนวทาง ของมาตรฐาน แพร่เทรต เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และบรรลุตามวัตถุประสงค์

การส่งออก หมายถึง การขายสับปะรดเพื่อการส่งออกของเกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง

(Literature Review)

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ลักษณะทั่วไปของสับปะรด
- 2.2 สภาพการผลิตสับปะรด
- 2.3 ประวัติของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต
- 2.4 มาตรฐานแพร่เทรต
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิด

2.1 ลักษณะทั่วไปของสับปะรด

2.1.1 ชีววิทยาของสับปะรด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ananas comosus* (L) Merr.

ชื่อสามัญ : Pineapple

วงศ์ (Family) : Bromeliaceae

ถิ่นกำเนิด : ทวีปอเมริกาใต้

ชื่ออื่น : ภาคกลาง เรียกว่า สับปะรด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(ภาคอีสาน) เรียกว่า หมากนัต ภาคเหนือ เรียกว่า มะนัต มะขะนัต บ่อนัต ภาคใต้ เรียกว่า ย่านัต ย่านนัต ขนุนทอง กะเหรียง (แม่ฮ่องสอน) เรียกว่า เนะ กะเหรียง(ตาก) เรียกว่า เนะชะ เขมร เรียกว่า ม้าเนื้อ เงี้ยว(แม่ฮ่องสอน) เรียกว่า หมากเก็ง เพชรบูรณ์ เรียกว่า ลิงทอง

กรมส่งเสริมการเกษตร (2552) แบ่งสับปะรดออกได้โดยพิจารณาจากลักษณะผล ซึ่งจะแตกต่างจากพืชสกุลอื่น ๆ โดยปกติสับปะรดเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว มีอายุหลายปี มีมากมายหลายชนิด แต่พืชกลุ่มสับปะรดถ้าแบ่งตามลักษณะความเป็นอยู่ สามารถแบ่งได้ 3 ประเภทดังนี้

- 1) พวกที่เจริญเติบโตโดยระบบรากอาหารอยู่ในดิน เรียกว่า ไม้ต้น
- 2) พวกที่เจริญเติบโตตามต้นไม้ เป็นชนิดรากเกาะยึด อาศัย เรียกว่า ไม้อากาศ
- 3) พวกที่เจริญเติบโตตามหน้าผา หรือโขดหินโดยจัดสับปะรดเป็นพวกไม้ดิน แต่ยังไม่มีการปรับบริเวณขอบใบ ซึ่งช่วยในการเก็บน้ำไว้ และมีเซลล์พิเศษที่ดูดน้ำได้จึงทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดีกว่าพืชชนิดอื่น

สับปะรดเป็นพืชเนื้ออ่อนมีอายุหลายปี มีช่อดอกและผลที่ส่วนยอดของลำต้น โดยมีตาที่โคนใบ สามารถเจริญไปเป็นต้นใหม่ต่อไปได้อาจมีมากกว่าหนึ่งก็ได้ ซึ่งหน่อหรือลำต้นใหม่ที่เกิดขึ้นสามารถออกดอกออกผลได้ เช่น ต้นแม่ ต้นสับปะรดต้นแรกเริ่มจากการปลุกด้วยหน่อหรือจุก จัดว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นต้นแม่ ส่วนต้นที่เกิดจากตาข้าง เจริญขึ้นมา หรือ โผล่จากลำต้นใต้ดิน เรียกว่า รุ้นสอง โดยปกติเรามักจะแยกไปปลูกใหม่

2.1.2 ส่วนประกอบของสับปะรด

จินดารัฐ วีระวุฒิ (2541) ได้แบ่งส่วนประกอบของสับปะรดส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
ราก มีรากแขนง อวบน้ำ มีรากเหนือดิน เกิดตามซอกใบ และรากใต้ดินเกิดที่ลำต้นใต้ดินลำต้น เป็นข้อสั้นๆ ส่วนของลำต้นใต้ผิวดินจะมีรากมาก

ลำต้น ประกอบด้วยต้นสั้นๆ และใบมากมาย มีตาติดอยู่กับลำต้นบริเวณโคนใบ ลำต้นมีความยาว 20–35 เซนติเมตร ซึ่งขึ้นอยู่กับพันธุ์ และความสมบูรณ์

ก้าน คือ ก้านพวงผล ที่มีใบเล็ก ๆ ติดอยู่เชื่อมกับส่วนบนของลำต้น

ใบ เป็นใบเลี้ยงเดี่ยว เกิดเป็นกระจุกบนลำต้นเรียงตัวกันแบบเวียน ใบแคบ ยาวหนาเป็นราง ไม่มีก้านใบ ฐานใบแผ่โอบรอบลำต้น มีหนามตามขอบใบ และมีไขเคลือบที่ผิวใบมาก

ผล เป็นผลรวม ประกอบด้วยผลย่อย 100 – 200 ผล อัดแน่นบนก้านผลเดียวกันมีน้ำหนักเฉลี่ย 1.2 กิโลกรัม

จุก คือ ส่วนขยายพันธุ์ มีลักษณะคล้ายหน่อ แต่เกิดบนส่วนยอดของผล ใช้ปลูกขยายพันธุ์ได้ดี

ตะเกียง คือ หน่อที่เกิดจากตาบนของก้านผล มีจำนวนแตกต่างกันไปในแต่ละพันธุ์ และความอุดมสมบูรณ์ของลำต้น

หน่ออุ้มลูก เป็นหน่อที่เกิดจากตาในบริเวณจุดเชื่อมระหว่างก้านผล และลำต้น ใช้ขยายพันธุ์ได้เช่นเดียวกับหน่อ

หน่อข้าง คือ หน่อที่เกิดจากตาบนของลำต้น ใช้ขยายพันธุ์ได้ดี

หน่อดิน เป็นหน่อที่เกิดจากตาบนของลำต้นที่อยู่ใต้ผิวดิน

เมล็ด พันธุ์ปลูกจะไม่มีเมล็ด เห็นเป็นเพียงจุดเล็กๆ ในผลแก่

2.1.3 พันธุ์สับปะรด

ชาติชาย จิตรอารีย์ (2554) ได้แบ่งสับปะรดที่ปลูกในประเทศไทยออกเป็น 7 พันธุ์ โดยถือตามลักษณะของต้นที่ได้ขนาดโตเต็มที่และแข็งแรงสมบูรณ์เป็นบรรทัดฐานดังนี้คือ

พันธุ์ปัตตาเวีย (Smooth Cayenne) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า พันธุ์ศรีราชา มีผลใหญ่ที่สุดในบรรดาสับปะรดด้วยกัน เนื้อมีรสหวานฉ่ำ ใบมีสีเขียวเข้ม กลางใบเป็นร่องมีสีแดงอมน้ำตาล ปลายใบมีหนามเล็กน้อย เป็นพันธุ์เดียวที่ปลูกเพื่อส่งโรงงานสับปะรดกระป๋อง ปลูกมากในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี เพชรบุรี ระยอง และลำปาง

พันธุ์อินทรีชิต หรืออินทรีชิตแดง (Singapore Spanish) เป็นพันธุ์เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย ปลูกมานานนับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ต้นมีขนาดใหญ่กว่าพันธุ์ปัตตาเวีย เล็กน้อย แต่มีหนามแหลมคมรูปโค้งงอ สีน้ำตาลอมแดงที่ขอบใบ ใบมีสีเขียวอ่อน ผลย่อยนูนเด่นชัด ตาลึกเมื่อแก่จัด เนื้อเป็นสีทอง รสไม่หวานจัด ภายในผลมีเส้นใยมากและผลค่อนข้างเล็ก จึงไม่นิยมปลูกเพื่อบรรจุกระป๋อง ปลูกมากที่อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

พันธุ์ขาว (Selangor Green) เป็นพันธุ์ที่ปลูกมากในอำเภอ บางคล้า มีทรงพุ่มเตี้ย มีใบสีเขียวอมเหลือง ใบสั้นและแคบกว่าอินทรีชิต ขอบใบมีหนามแหลม ผลมีหลายจุก แต่เนื้อไม่มีเมล็ด
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รสชาติและคุณภาพคล้ายคลึง กับพันธุ์อินทรีชิตมาก จึงมีผู้สันนิษฐานว่าคงจะกลายพันธุ์มาจากพันธุ์อินทรีชิต

พันธุ์ภูเก็ท หรือ พันธุ์สวี (Malacca Queen) เป็นพันธุ์ที่มีใบแคบ และยาว ใบสีเขียวอ่อน และมีแถบสีแดงตอนกลางใบ ขอบใบเต็มไปด้วย หนามสีแดง ผลมีขนาดเล็ก ผลย่อยนูน ตาลึก เนื้อมีสีเหลือง รสหวานกรอบ และมีกลิ่นหอม นิยมปลูกกันมากในภาคใต้บริเวณจังหวัดภูเก็ตและชุมพร

พันธุ์นางแล หรือพันธุ์น้ำผึ้ง มีผู้กล่าวว่าพันธุ์น้ำผึ้งนี้นำมา จากประเทศศรีลังกาบางท่านก็กล่าวว่านำมาจากมณฑลยูนนานของจีนแต่จาก ลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะป็นลักษณะของต้น ใบ ดอก และผล จะคล้ายคลึงกับพันธุ์ปัตตาเวียมาก จึงอาจเป็นพันธุ์ย่อย หรือกลายพันธุ์มาจาก พันธุ์ปัตตาเวีย มีปลูกมากที่ ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เนื่องจากมีรส หวานจัดเป็นที่นิยมของตลาด จึงปลูกเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว

พันธุ์ตราดสีทอง สับปะรดตราดสีทอง สับปะรดพันธุ์นี้จะไม่เหมือนพันธุ์อื่นตรงที่มีรสชาติหวาน กรอบทั้งผล โดยเฉพาะผิวเป็นตา ๆ สีเหลือง เย็นฉ่ำน่ารับประทาน

พันธุ์ภูแล ผล ขนาดเล็ก เนื้อสีทอง กลิ่นหอม แกนสับปะรดกรอบ รับประทานได้ รสชาติหวานปานกลาง สับปะรดภูแลเชียงราย หรือในชื่อเรียก สับปะรดภูแล เป็นสับปะรดสายพันธุ์ในกลุ่มควีน ลูกเล็กและสามารถปลูกได้ตลอดปี เอนก ประณี ฌ ฌกลาง อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อาศัยอยู่ที่ตำบลนางแล เป็นผู้นำพันธุ์มาจากจังหวัดภูเก็ตมาปลูก ในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการปลูกให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ โดยไม่ได้มีการใช้ยาฆ่าแมลง และใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ เป็นคนละพันธุ์กับสับปะรดนางแล และสาเหตุที่ชื่อเปลี่ยนชื่อ จากพันธุ์ภูเก็ท เป็นพันธุ์ภูแล เนื่องจากแม่ค้าคนกลางเห็นว่า ลักษณะลูกมีลักษณะเล็กและคนต่างจังหวัดที่มาเที่ยว ชอบกิน โดยเป็นการผสมชื่อระหว่าง ตำบลนางแล กับ สับปะรดพันธุ์ภูเก็ท มิใช่มาจาก พันธุ์ภูเก็ท ผสมกับพันธุ์นางแล

สับปะรดที่ปลูกในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นพันธุ์ปัตตาเวียเกือบทั้งหมด มีเพียงส่วนน้อยที่นำสับปะรดพันธุ์อื่นมาปลูก ได้แก่ พันธุ์เพชรบุรี พันธุ์หอมสุวรรณ พันธุ์ภูเก็ท เป็นต้น ซึ่งเป็นสับปะรดสำหรับบริโภคผลสด จากการเพาะปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียซึ่งมีคุณสมบัติที่ใช้ได้ทั้งการแปรรูปและการบริโภคผลสด จึงเป็นที่นิยมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

2.2 สภาพการผลิตสับปะรด

ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกสับปะรดประมาณ 1 ล้านไร่ สามารถทำการเก็บเกี่ยวได้ปีละประมาณ 500,000 ไร่ โดยในปีหนึ่งๆ สามารถผลิตสับปะรดได้ประมาณ 1.9 ล้านตัน มากเป็นอันดับหนึ่งของโลก ซึ่งจากการผลิตตามจำนวนดังกล่าวได้นำไปใช้เพื่อการบริโภคผลสดภายในประเทศประมาณร้อยละ 26 ส่งออกผลสดประมาณร้อยละ 4 ที่เหลือประมาณร้อยละ 70 ใช้ป้อนโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อการส่งออก โดยมีมูลค่าการส่งออกประมาณปีละ 15,000 ล้านบาท แม้ว่าประเทศไทยจะส่งออกสับปะรดเป็นอันดับหนึ่ง แต่ยังมีเกษตรกรอีกจำนวนมาก ที่ยังขาดความรู้ความเอกรสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้าใจด้านเทคโนโลยีการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งผลผลิตบางส่วนมี ปัญหาเรื่องสารไนเตรตตกค้าง จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกต่างประเทศ

กรมวิชาการเกษตร (2552) และอภิชาติ ศรีสอาด (2554) ได้กล่าวถึงปัจจัยและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการปลูกสับปะรด ดังนี้

2.2.1 การเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรด

การเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรดนั้นจะต้องดูว่าพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่บุกเบิกใหม่ไม่เคยปลูก สับปะรดมาก่อนเลย หรือ เป็นพื้นที่ที่เคยปลูกสับปะรดมาก่อน ซึ่งสองวิธีนี้การเตรียมพื้นที่ในขั้นตอน แรกจะไม่เหมือนกัน ดังนี้

พื้นที่บุกเบิกใหม่ที่ไม่เคยปลูกสับปะรดมาก่อนนั้นต้องกำจัดวัชพืชทุกชนิดออกให้ หมด ไม่เว้นแม้แต่ไม้ยืนต้น ตอไม้ และนอกจากนี้ต้องกำจัดสิ่งแปลกปลอมอื่นด้วย เช่น จอมปลวก จากนั้นค่อยทำการไถพรวนดิน

พื้นที่ที่เคยปลูกสับปะรดมาก่อนนั้นต้องกำจัดซากเหง้าและต้นเก่าของสับปะรด ออกให้หมด โดยวิธีแรกให้ไถแล้วคลาดไปผานนอกแปลง หรือวิธีที่สอง อาจจะใช้ไถสับต้นและใบของ สับปะรดให้เป็นชิ้นเล็กๆ ตากทิ้งไว้ จากนั้นไถสับอีกครั้งพร้อมพรวนกลบ ทั้งนี้ การทำลายต้นเก่าจะ เป็นการช่วยหยุดการแพร่ระบาดของโรคเหี่ยวของต้นสับปะรด ช่วยกำจัดวัชพืช และยังช่วยลดการใช้ สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังจากที่ปลูกอีกด้วย

2.2.2 การเตรียมดิน

สำหรับการปลูกสับปะรดนั้นต้องเตรียมอย่างประณีต ซึ่งการปรับระดับให้เรียบเป็น สิ่งที่จำเป็น เพราะจะทำให้ไม่มีน้ำท่วมขัง การไถดินให้ลึกนั้นจะช่วยให้การระบายน้ำและอากาศในดิน เป็นไปอย่างสะดวก เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกครั้งเมื่อแปลงปลูกใหม่ โดยการไถดินต้องลึก 20-30 เซนติเมตร สำหรับดินร่วนปนทราย และถ้าพื้นที่นั้นเคยปลูกสับปะรดมาก่อนจะต้องไถลึก 40-50 เซนติเมตร

การเตรียมดินสำหรับการปลูกสับปะรดนั้น หากเป็นที่เปิดใหม่มักใช้รถไถเดินลากไม้ ใหญ่ๆ ให้ไถลึกลงมาแล้วจุดไฟเผา ต่อจากนั้นจะไถดินลึก 20-30 เซนติเมตร ไถพรวนอีก 2-3 ครั้ง จน ซากต้นไม้อายุกลายเป็นชิ้นเล็ก ปล่อยให้แห้งไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้ซากพืชเน่า สลายในดิน แล้วปรับ ระดับให้เรียบเสมอ แล้วจึงไถดินให้ลึกถึงระดับ 40-50 เซนติเมตร เป็นการเปิดหน้าดินให้ลึกเพื่อ ระบายน้ำและอากาศ

หากดินเป็นแปลงสับปะรดเก่า ใช้รถแทรกเตอร์ลากพรวน จานไถกลับไถมาจนต้น และใบแหลกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยไถกลบเศษต้นและใบสับปะรดนั้นลงในดิน ปล่อยให้แห้งไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้เน่าเปื่อยเป็นอินทรีย์วัตถุและเป็นการปรับโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น แล้วจึงไถดินให้ลึก 40-50 เซนติเมตร และใช้พรวนจานไถอีกครั้งเมื่อใกล้ระยะเวลาที่จะปลูก

2.2.3 ส่วนขยายพันธุ์และการขยายพันธุ์

เมื่อเก็บผลสับปะรดก็จะหักงอกออกจากผล และหลังจากเก็บเกี่ยวผลไปแล้วประมาณ 6 สัปดาห์ ก็จะผลิตหน่อออกจากต้น หน่อที่มีขนาดเหมาะสมแก่การขยายพันธุ์ คือ มีความยาวประมาณ 50-75 เซนติเมตร หลังจากเก็บหน่อ ตะเกียงหรือจุกมาแล้วให้นำมาผึ่งแดดโดยคว่ำยอดลงสู่พื้นดิน ให้โคนผลได้รับแสงแดดจนรอยแผลแห้งรัดตัวเป็นการฆ่าเชื้อโรคด้วย แล้วนำมามัดรวมกันเป็นกอง

เพื่อรอการปลูกหรือนำไปจำหน่ายต่อไป ก่อนปลูกต้องลอกกาบใบล่างออก 3-4 ชั้น เพื่อให้รากแทงออกมาได้สะดวกและเร็วขึ้น

2.2.4 รูปแบบการปลูก

สำหรับการปลูกสับปะรดสามารถปลูกได้ 2 แบบ คือ การปลูกแบบแถวเดี่ยว และการปลูกแบบแถวคู่ โดยจะใช้ระยะแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้จำนวนต้นต่อไร่ ขนาดผล และผลผลิตที่ได้รับมีความแตกต่างกันด้วย

นอกจากนี้การเกษตรบางพื้นที่ยังมีวิธีการปลูกสับปะรดแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ปลูกสับปะรดอย่างเดี่ยว และปลูกสับปะรดแบบเป็นพืชแซม เป็นต้น

การปลูกแบบแถวเดี่ยว ระยะห่างในการปลูกแบบแถวเดียวนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเกษตรกรเอง ทั้งนี้จำนวนต้นที่ปลูกนั้นจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะห่างระหว่างต้น และระยะห่างระหว่างแถว กล่าวคือ ระยะห่างยิ่งมากจำนวนปลูก (ต้นต่อไร่) ก็จะมีน้อย แต่ถ้าระยะห่างน้อย จำนวนปลูก (ต้นต่อไร่) ก็จะมีมาก (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ระยะในการปลูกต่อจำนวนต้น (การปลูกแบบแถวเดี่ยว)

ระยะในการปลูก	ระหว่างต้น (เซนติเมตร)	ระหว่างแถว (เซนติเมตร)	จำนวน (ต้นต่อไร่)
แบบที่ 1	40	80	5,000
แบบที่ 2	50	100	3,200

ที่มา : อภิชาติ ศรีสะอาด (2554)

การปลูกแบบแถวคู่ เป็นวิธีการปลูกที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำให้เกษตรกรปลูก เนื่องจากจะได้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าการปลูกแบบแถวเดี่ยว อีกทั้งยังมีวัชพืชน้อย การทรงตัวของลำต้นดี และ หากปลูกติดกันมากปัญหาแดดเผาผลจะเกิดน้อยมาก(ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 ระยะในการปลูกจำนวนต้นต่อไร่ (การปลูกแบบแถวคู่)

ระยะในการปลูก	ระหว่างต้น (เซนติเมตร)	ระหว่างแถวชิด (เซนติเมตร)	ระยะระหว่างแถวคู่ (เซนติเมตร)	จำนวน (ต้นต่อไร่)
แบบที่ 1	30	50	90	7,600
แบบที่ 2	25	50	100	8,500
แบบที่ 3	20	40	90	12,000
แบบที่ 4	30	45	100	7,400

ที่มา : อภิชาติ ศรีสะอาด (2554)

อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นการปลูกแบบแถวเดี่ยวหรือแบบแถวคู่ ย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสียที่ต่างกัน ซึ่งเกษตรกรสามารถเลือกวิธีการปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง (ตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.3 เปรียบเทียบข้อดี – ข้อเสียของการปลูกแบบแถวเดี่ยวและการปลูกแบบแถวคู่

ข้อเปรียบเทียบ	การปลูกแบบแถวเดี่ยว	การปลูกแบบแถวคู่
1.ขนาดของผล	ใหญ่กว่า	เล็กกว่า
2.ปริมาณวัชพืช	มีมาก	มีน้อย
3.ต้นทุนการกำจัดวัชพืช	เพิ่มต้นทุน	ลดต้นทุน
4.ความเสียหายของต้น	ต้นหักล้มเพราะมีน้ำหนักมากเกินไป	ต้นไม่หักล้ม
5.ความเสียหายของผล	ผลถูกแสงแดดเผาได้รับความเสียหายมาก	ไม่เกิด เพราะ ช่วยลดปัญหาแดดเผาผล
6.ผลผลิตต่อไร่	ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	ผลผลิตต่อไร่สูง
7.อื่นๆ	สิ้นเปลืองพื้นที่ในการปลูก	ประหยัดพื้นที่ในการปลูก

ที่มา : อภิชาติ ศรีสะอาด (2554)

2.2.5 วิธีการปลูกสับปะรด

จงชัย นემขุนทด (2530) ได้กล่าวไว้ว่า สำหรับการปลูกสับปะรดนั้นยังนิยมใช้แรงงานในการปลูกกัน โดยเฉพาะประเทศไทย โดยอุปกรณ์ที่ใช้ปลูก ได้แก่ พลั่ว หรือ จอบขนาดเล็ก ที่ช่วยในการขุดหลุม สำหรับวิธีการปลูกด้วยจุกและวิธีการปลูกด้วยหน่อจะมีวิธีการคล้ายกัน แต่จะแตกต่างกันรายละเอียดปลีกย่อยเล็กน้อย ดังนี้

วิธีการปลูกสับปะรดด้วยจุก มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ใช้เชือกชิงทำแนวปลูกตามระยะห่างแถวตามที่ต้องการ
- 2) ใช้พลั่วหรือจอบเล็กขุดหลุมตามแนวเชือกที่ชิงไว้ให้มีความลึกประมาณ

8 เซนติเมตร

- 3) นำจุกพันธุ์ที่เตรียมไว้มาใส่ในหลุมให้ตั้งตรงที่สุด
- 4) กดดินรอบๆ จุกให้แน่น และทำเหมือนเดิมกับทุกจุก โดยต้นต่อไปก็

ปลูกตามระยะห่างระหว่างต้นที่กำหนด

วิธีการปลูกสับปะรดด้วยหน่อ มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ใช้เชือกชิงทำแนวปลูกตามระยะห่างแถวตามที่ต้องการ
- 2) ใช้พลั่วหรือจอบเล็กขุดหลุมตามแนวเชือกที่ชิงไว้ให้มีความลึกประมาณ

10-15เซนติเมตร

3) นำหน่อพันธุ์ที่เตรียมไว้มาใส่ในหลุมให้ตั้งตรงที่สุด ในกรณีปลูกในฤดูแล้ง แต่ถ้าปลูกในฤดูฝนต้องให้หน่อเอียงประมาณ 45 องศา เพื่อป้องกันน้ำฝนซึ่งที่กาบใบหรือยอดนานเกินไปจนทำให้หน่อเน่า

4) กดดินรอบ ๆ จุกให้แน่น และทำเหมือนเดิมกับทุกจุกโดยต้นต่อไปก็ปลูกตามระยะห่างระหว่างต้นที่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.6 การให้น้ำสับปะรด

แม้ สับปะรดเป็นพืชทนแล้ง และเป็นพืชที่ปลูกในเขตที่มี ปริมาณฝนค่อนข้างต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกโดยใช้น้ำฝนธรรมชาติ แต่การให้น้ำสับปะรดจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ขนาดผล มีความสม่ำเสมอขึ้น และได้ขนาดตามความต้องการของโรงงาน โดยเฉพาะสับปะรดหลังหยอดสาร บังคับดอกแล้ว หากขาดน้ำผลสับปะรดจะมีขนาดเล็กกว่าปกติมาก และ ผลจะมีลักษณะหัวแหลม ทรงคล้ายเจดีย์ ดังนั้นการให้น้ำสับปะรดอย่างสม่ำเสมอในช่วงฤดูแล้ง โดยเฉพาะช่วงการเจริญเติบโต ของต้น ช่วงหลังการหยอดสารบังคับดอกตลอดจนถึงช่วงก่อนเก็บเกี่ยวมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อ รักษาขนาด และคุณภาพของผลสับปะรดโดยในช่วง แล้งให้น้ำอัตรา 300 มิลลิลิตร/ต้น/สัปดาห์ และ หยดให้น้ำก่อนการเก็บเกี่ยว 2- 4 สัปดาห์

2.2.7 การบังคับออกดอก

การบังคับดอกสามารถทำได้เมื่อต้นสับปะรดมีน้ำหนัก ประมาณ 2.5 กิโลกรัม โดย การใช้เอทธิฟอน(39.5เปอร์เซ็นต์) จำนวน 8 มิลลิลิตรร่วมกับปุ๋ยยูเรีย 300 กรัม ผสมน้ำ 20 ลิตร แล้วหยอดยอดสับปะรดต้นละ 60 – 75 มิลลิลิตร หยอด 2 ครั้ง ห่างกัน 4 – 7 วัน หรือ ใช้ถ่าน แก๊ส (แคลเซียมคาร์ไบด์)ต้นละประมาณ 3 – 5 กรัม (ครึ่งช้อนชา) หยอดลงไปบนยอดแล้วหยอดน้ำ ตามประมาณ 50 มิลลิลิตรการบังคับดอกควรทำในช่วงเย็น หรือกลางคืน หากมีฝนตกลงมาภายใน 2 ชั่วโมง หลังหยอดสารบังคับดอก ควรทำการบังคับซ้ำภายใน 2 – 3 วัน

2.2.8 การให้ปุ๋ย

เมื่อต้น สับปะรด มีอายุ 2 – 3 เดือน หลังการปลูกซึ่งจะเป็นช่วงของการสร้างราก ก็ จะเริ่มให้ปุ๋ยทางดินครั้งแรก ก็จะเป็นสูตรปุ๋ยที่มีไนโตรเจน (N) เช่น สูตร 15-5-20 หรือ 21-0-0 หรือ จะใช้สูตร 16-16-16 ตามความสมบูรณ์ของสภาพดินนั้นๆ การใส่ปุ๋ยให้ชิดโคนต้นอัตราประมาณ 20 กรัมต่อต้น ต้องระวังอย่าให้ปุ๋ยกระเด็นตกลงไปที่ยอด สับปะรด โดยเด็ดขาด เพราะจะทำให้ยอดไหม้ และเน่าได้ จากนั้นในเดือนที่ 4- 6 ให้ใส่ปุ๋ยที่มีตัวท้ายสูง คือ โปแตสเซียม เช่น สูตร 15-5-20 อัตรา 20 กรัมต่อต้น ให้ใส่ปุ๋ยบริเวณกาบใบล่างของต้นสับปะรดได้เลย ควรใส่ปุ๋ยในขณะที่กาบใบมีน้ำขังอยู่ อย่างพอเพียงหรือหลังจากมีการให้น้ำแก่ต้นสับปะรด แล้วมีน้ำขังอยู่ที่กาบใบ จะทำให้ปุ๋ยละลายได้ ดี การใส่ปุ๋ยเกษตรกรจะนิยมใช้ช้อนหรือกระบวยตักปุ๋ยใส่ที่กาบใบล่างได้เลย เกษตรกรจะต้องใส่ปุ๋ย หรือฉีดพ่นสารเคมีให้สับปะรด ในช่วงเย็นจนถึงค่ำจะดีที่สุด เพราะใบสับปะรดจะเปิดปากใบในช่วง กลางคืน แล้วจะปิดปากใบในตอนกลางวัน ปุ๋ยทางใบก็สามารถเสริมให้ต้นสับปะรด ได้เดือนละครั้ง ตามความเหมาะสม โดยจะเน้นปุ๋ยสูตรที่มีไนโตรเจน(N) และ โปแตสเซียม(K)สูง และควรเพิ่มธาตุ อาหารเสริม เช่น เหล็กและสังกะสีลงไปด้วย หรือ ปุ๋ยทางใบบางสูตรก็จะมีมาให้ สูตรปุ๋ยทางใบที่นิยม ใช้ก็จะมีสูตร 23-0-25 หรือ บ้างก็ใช้ปุ๋ยผสม คือ ปุ๋ยยูเรีย 46-0-0 อัตรา 500กรัม ต่อ น้ำ 20 ลิตร โดยมีกจะฉีดพ่นประมาณ 3 ครั้ง ต่อ 1 เดือน และฉีดพ่นอีกครั้ง 5 วัน ก่อนที่จะบังคับให้สับปะรด ออกดอกและจะฉีดให้อีกครั้ง 20 วัน ภายหลังจากที่บังคับดอก ต้องมีความระมัดระวัง ต้องอาศัย ประสบการณ์ เพราะการให้ปุ๋ยมากเกินไป ก่อนการบังคับการออกดอก 1 เดือน อาจส่งผลให้การ บังคับการออกดอกยากตามมา จากนั้นจะมีการใส่ปุ๋ยครั้งสุดท้ายในช่วงหลังการบังคับการออกดอก ประมาณ 3 เดือน ใส่ปุ๋ยบำรุงคุณภาพผลและลดปัญหาเรื่องโรคเนื่อแกน โดยจะใส่ปุ๋ยที่มีสูตรตัวท้าย สูง คือ โปแตสเซียม (K) เช่น โปแตสเซียมซัลเฟต 0-0-50 อัตรา 10 กรัมต่อต้น ใส่บริเวณกาบใบ ในขณะที่ใบมีน้ำขังพอที่จะละลายปุ๋ยได้

2.2.9 โรคและศัตรูของสับปะรด

โรคเหี่ยวสับปะรด

สาเหตุ : เชื้อไวรัส ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเพลี้ยแป้ง (Pineapple mealybug Wilt-associated Virus) เชื้อไวรัสกระจายอยู่หนาแน่นเฉพาะภายในเซลล์ที่อาหารของสับปะรด

ลักษณะอาการ

อาการแรกนั้นเกิดกับระบบรากก่อน โดยรากจะไม่มีการสร้างเซลล์ส่วนปลายราก ชะงักการเจริญเติบโต รากจะไม่ทำงานและเซลล์จะตาย ซึ่งต่อมาเนื้อเยื่อส่วนราก จะเน่า (Rotting) แล้วสับปะรดจะแสดงอาการให้เห็นทางส่วนปลายใบและตัวใบในเวลาต่อมา คือใบจะอ่อนนิ่ม มีเขียวอ่อน หรือสีเหลืองอ่อน ปลายใบแห้งเป็นสีน้ำตาลจนถึงสีแดงลามสู่โคนใบ ใบลู่ลง แผ่นใบไม่ตั้งขึ้นเหมือนใบปกติ ต่อมาต้นเหี่ยวและแห้ง รากสั้นกุด ถอนต้นง่าย การทำลายเริ่มตั้งแต่ปลูกลงจนถึงเก็บเกี่ยว ทั้งในแปลงต้นปลูก และแปลงต้นต่อ แสดงอาการเด่นชัดหลังการบังคับดอก ผลสับปะรดจะไม่พัฒนา มีขนาดเล็ก การทำลายทำให้คุณภาพ และผลผลิตเสียหายมาก ไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

การแพร่ระบาด

การระบาดอย่างรวดเร็วของโรคเหี่ยวเฉาตายของสับปะรดนี้ เป็นเพราะมีการแพร่ระบาดของแมลงพาหะคือเพลี้ยแป้งที่มีนิสัยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากต้นสับปะรด ที่เป็นโรคเหี่ยวตายสู่ต้นที่ปกติในรูปแบบการกระจายตัวแบบวงกลมมีการขยายจากจุดกลาง (ต้นเกิดโรค) แล้วค่อยๆ ลุกกลามไปเรื่อยๆ โดยมีมด (Ants) ซึ่งเป็นตัวการนำเพลี้ยแป้งสู่ต้นอื่นๆ ขณะที่บางช่วงอายุเพลี้ยแป้งจะสร้างปีกบินได้จึงสามารถอพยพสู่ต้นสับปะรดอื่นๆ ได้เช่นกัน

โรคนอดเน่า และยอดล้ม (Bacterial heart rot and fruit collapse)

สาเหตุ : เชื้อ *Erwinia chrysanthemi* Burkholder et al.

ลักษณะอาการ

ใบอ่อนแสดงอาการสีเขียวเข้ม ส่วนโคนใบมีลักษณะชุ่มน้ำ ซึ่งจะลุกลามเข้าท่อน้ำในของใบ และทำให้ใบเหลือง ส่วนเนื้อเยื่อที่เน่าโคนใบจะเปื่อยยุ่ยมองเห็นเป็นแถบสีม่วง และยอดที่เน่าจะดึงออกได้ง่าย โรคเข้าทำลายระยะผลแก่ 1-2 อาทิตย์ก่อนระยะเก็บเกี่ยว ทำให้ผลสับปะรดมีสีเขียวเข้ม มีน้ำไหลออกจากผลเนื่องจากเกิดการหมัก มีก๊าซออกมา เนื้อในผลเป็นโพรง

การแพร่ระบาด

เชื้อแบคทีเรียแพร่ระบาดจากดินเข้าทางยอด และเข้าทำลายโคนใบทำให้ใบเน่า เชื้อเข้าพักตัวตั้งแต่ระยะดอกจนผลสับปะรดแก่ มีการเพิ่มน้ำตาล และปริมาณโพลีฟีนอลออกซิเดส (polyphenol oxidase) ลดลงจึงทำลายระยะใกล้เก็บเกี่ยว

โรคนอดเน่า (Phytophthora heart rot, and root rot)

สาเหตุ : เชื้อรา *Phytophthora nicotianae* (Breda de Hann) var. *parasitica* (Duster) G.M. Waterhouse, *P. Palmivora* (E.J. Butler) และ *P. cinnamomi* Rands

ลักษณะอาการ

ใบยอดแสดงอาการปลายชืดเหลือง ดึงออกได้ง่าย เพราะโคนใบเน่าเป็นสีน้ำตาล อาการเน่าจะลุกลามสู่ส่วนล่างของลำต้น และเชื้อราในดินจะทำให้รากเน่า เชื้อ *P. parasitica* ทำให้ลำต้นชะงักการเจริญเติบโต ทำให้รากเน่าน้อย แต่เชื้อรา *P. cinnamomi* ทำให้รากเน่ามาก และทำให้ผลเน่าเป็นจุดสีเขียวเข้ม (Green fruit rot) เมื่อผ่าดูจะพบว่าเนื้อเยื่อภายใน

จะเน่าเป็นสีน้ำตาลการแพร่ระบาดเชื้อ *Phytophthora nicotianae* var. *parasitica* ระบาดได้ดีที่สภาพอุณหภูมิ 25 -30 องศาเซลเซียส และสภาพดินแห้งแล้งมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างสูงมักเป็นโรคได้ง่าย ส่วน *P.cinnamomi* มักระบาดในสภาพดินที่เย็น อุณหภูมิ 19-25 องศาเซลเซียส และมีความชื้นสูง จะระบาดน้อยเมื่ออุณหภูมิสูงและมีฝนตกชุก

โรคจุดดำในผล (Fruitlet core rot, Leathery pocket, Black spot)

สาเหตุ : เชื้อรา *Penicillium funiculosum* Thom, *Fusarium moniliforme* J. Sheld และ *Cladosporium* sp. Link : Fr.

ลักษณะอาการ

ผลสับปะรดที่เริ่มสุกจะแสดงการเปลี่ยนสีเขียวไปเป็นสีเหลืองไม่สม่ำเสมอ ทำให้เห็นเป็นปื้นสีเขียวแทรกสีเหลืองบนผลที่สุก ซึ่งมีชื่อเรียกว่ากรีนอาย (Green eye) เมื่อปอกเปลือกผลจะพบจุดดำหรือสีน้ำตาลเป็นกลุ่มใต้เปลือกที่ไม่เปลี่ยนสี และถ้าผ่าผลตามขวางจะเห็นเนื้อเยื่อผลย่อยเน่าลึกลงไปในผลเกิดช่องว่าง และมีเส้นใยของเชื้อราแทรกอยู่ ผลย่อยไม่ขยายตัวทำให้ผลบิดเบี้ยว

การแพร่ระบาด

เชื้อราเข้าสู่ผลย่อยทางท่อน้ำหวาน (Nectary duct) และเจริญอย่างช้าๆ ในผลเขียว และในผลสุกแสดงอาการรุนแรงเมื่อมีไรแดงดูดกินทำให้เกิดและรอยแตกทำให้เชื้อราเจริญเข้าสู่ภายในผล

โรคผลแกน (Marbling disease, Marble fruit, Bacterial fruit rot)

สาเหตุ : เชื้อ *Acetobacter peroxydans* Vissert Hoof, *Erwinia herbicola* var *ananas* (Serrano) Dye

ลักษณะอาการ

เนื้อในผลสับปะรดที่สุกแสดงลักษณะสีน้ำตาลแกมแดง และมีลักษณะเป็นเนื้อเยื่อแข็งกรอบ สีของเนื้อเยื่อเริ่มจากสีขาวและเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มหรือแดง เมื่อผลสุกมากขึ้น ลักษณะเนื้อเยื่อแข็งเกิดกระจุกกระจายทั่วผล มักตรวจพบในผลสับปะรดอายุประมาณ 1 เดือนก่อนเก็บเกี่ยว ลักษณะทั่วไปผิวภายนอกผลเป็นปกติ แต่เมื่อเคาะผลดูจะมีเสียงแตกต่างจากผลปกติ ผลที่เป็นโรคมักมีความเป็นกรด และมีเปอร์เซ็นต์น้ำตาลลดลง

การแพร่ระบาด

เชื้อแบคทีเรียเข้าสู่ผลทางแผล และทางท่อน้ำหวาน (Nectary duct) และอาจมีไรแดงระบาดซึ่งช่วยให้แบคทีเรียเข้าสู่ผลได้ง่าย สารจับใบ (Surfactant) ที่ฉีดพ่นระยะดอกจะทำให้เป็นโรคมากขึ้น เนื่องจากความชื้นเป็นตัวนำเชื้อเข้าสู่ดอก เชื้อแบคทีเรียสามารถพักตัวในดอก และในผล และแสดงอาการของโรคเมื่อผลแก่ ในสภาพที่มีอากาศแล้งยาวนาน และมีฝนตกกระาะะใกล้ผลสุก ผลจะแสดงลักษณะแกนมาก และสภาพที่ขาดธาตุอาหารในท้องที่ปลูกสับปะรดนานๆ ก็มีรายงานพบโรคผลแกนสูง

โรคหน่อเน่า ผลเน่า ใบจุดขาว (Butt rot, Black rot, Thielaviopsis fruit rot, Soft rot, Water rot, Water blister, White leaf spot)

สาเหตุ : เชื้อรา *Chalara paradoxa* (De Seyn.) Sacc., (*Ceratocystis paradoxa* (Dade) C. Moreau)

ลักษณะอาการ

แยกตามส่วนของพืชที่เป็นโรคคือโคนหน่อเน่า (Butt rot) หรือเบสโรท (Base rot) ทำให้หน่อสับปะรดเน่าตรงโคนมีลักษณะเน่านิ่มเป็นสีดำ และเนื้อเยื่อหลุดล่อนเหลือแต่เส้นใยสีดำแข็ง ทำให้หน่อสับปะรดแสดงอาการเน่าระยะก่อนปลุกหรือภายหลังปลุกแล้ว ทำให้ใบเหี่ยวอาการผลเน่านิ่ม (Water blister) หรือเน่าดำ (Black rot) เป็นลักษณะอาการของโรคที่ผลซึ่งเก็บเกี่ยวแล้วทำให้ผลเน่านิ่มมีกลิ่นหมัก โดยเริ่มจากรอยตัดขั้วผล หรือจุดบนผลขยายโต ผลแห้งแปบคงเหลือเนื้อเยื่อที่เป็นเส้นใย และมีสีดำซึ่งเป็นส่วนสปอร์ของเชื้อราแทรกในเนื้อเยื่อพืชอาการเป็นจุดขาว (White spot) เป็นลักษณะการทำลายที่ใบเป็นจุดชุ่มน้ำขยายตัวไปตามความยาวของใบ ต่อมาเปลี่ยนเป็นเนื้อเยื่อสีขาว และมีขอบแผลเป็นสีน้ำตาลใบจะแห้ง

การแพร่ระบาด

เชื้อราเข้าทางแผลที่รอยตัดของหน่อ รอยตัดขั้วผล และแผลที่ใบซึ่งเกิดจากการเสียดสีจากลมแรง และมีสภาพความชื้นในอากาศสูง สภาพร้อนชื้นทำให้หน่อสับปะรดเน่าอย่างรวดเร็ว

2.2.10 การเก็บเกี่ยว

โดยปกติสับปะรดในประเทศไทยสามารถเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี แต่ช่วงที่สับปะรดให้ผลผลิตสูงมีอยู่ 2 ช่วงคือ ช่วงสับปะรดปี ในเดือนเมษายน และช่วงสับปะรดทวาย ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกสับปะรดกันมากอีกทั้งยังสามารถบังคับดอกได้ด้วย จึงทำให้สับปะรดสามารถออกผลได้ตลอดทั้งปี ลักษณะการเก็บเกี่ยว มีด้วยกัน 2 วิธี ดังนี้

1) การเก็บผลเพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม ใช้มือหักผลออกจากต้น โดยไม่เหลือก้าน แล้วหักจุกทิ้ง ทั้งนี้ อย่าวีธีบิดจุกเพราะจะทำให้สับปะรดช้ำ คัดผลสับปะรด โดยต้องคัดผลที่แก่จนผลที่ไหม้ หรือมีดกิด ออกจากผลที่สมบูรณ์ คัดขนาดตามมาตรฐานของโรงงาน

2) การเก็บผลเพื่อบริโภคผลสด ใช้มีดตัดที่ก้านผลให้เหลือขั้วติดผลไว้บ้างและคงให้มีจุกติดอยู่กับผลเพื่อป้องกันการเน่าของผล อันเนื่องจาก แผลที่เกิดจากการปลิดจุกหรือขั้วผลออกหลังจากตัดผลแล้วให้ใช้มีดฟันใบต้น เดิมออกเสียบ้าง เพื่อให้หน่อได้รับแสงแดดอย่างเต็มที่ และเหลือหน่อดินไว้แทนต้นเดิม 1-2 หน่อเท่านั้น ส่วนหน่อที่เหลือก็ขุดหรือปลิดออกจากต้นนำไปปลูกขยายเนื้อที่หรือจำหน่ายต่อไปได้ พันธุ์ที่ปลูกจะนิยมปลิดจุกตั้งแต่ผลมีอายุประมาณ 2 เดือน ส่วนพันธุ์อินทรีชนิดและ พันธุ์ขาวจะตัดจุกทิ้งประมาณ 1/2 ส่วน ในเวลาที่เก็บผลจำหน่าย

2.3 ประวัติของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต

แพร่เทรต ออร์แกนัล ได้ริเริ่มโครงการพัฒนาสับปะรด เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน แพร่เทรต (การค้าที่เป็นธรรม) ระดับสากล เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการตลาดให้แก่เกษตรกรและอุตสาหกรรมสับปะรดในประเทศไทย โดยสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรชาวไร่สับปะรดได้พัฒนาตนเองและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นการช่วยเหลือสังคมและเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต โดยได้รับการจดทะเบียนเมื่อ 3 กันยายน 2550 โดยใช้ชื่อว่า “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต” มีสมาชิกแรกเริ่มก่อตั้งเพียง 20 ราย และเพิ่มเป็น 55 ราย ในปัจจุบันมีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด 3,623 ไร่ ผลผลิตสับปะรดรวม 20,000 ตัน นอกจากนี้กลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังมีแผนการรับสมัครสมาชิกเพิ่มเติม เพื่อรองรับกับการขยายงานของกลุ่มในอนาคต มีการบริหารจัดการโดยมีคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งรวมทั้งสิ้น 15 ท่าน โดยมี นายชาญชัย ณะกมลประดิษฐ์ เป็นประธานคณะกรรมการกลุ่ม และมีฝ่ายจัดการจำนวน 2 ท่าน มีการจัดการที่เป็นรูปแบบและเป็นระบบ มีการประชุม และกิจกรรมคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำและต่อเนื่อง การดำเนินงานบนพื้นฐานความต้องการของสมาชิกและสังคมเป็นหลักและพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม (อานนท์ โลตทงค์, 2556)

2.4 มาตรฐานแฟร์เทรด

สมาคมการค้าแฟร์เทรดสากล (International Fair Trade Association - IFTA) และหน่วยรับรองแฟร์เทรดสากล (Fairtrade Labelling Organisations International - FLO) ได้ร่วมกันให้คำนิยามความหมายของ "แฟร์เทรด" หรือ "การค้าที่เป็นธรรม" ไว้ว่า "หุ้นส่วนทางการค้า ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพูดคุยแลกเปลี่ยน ความโปร่งใสและการเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างให้เกิดความเสมอภาคทางการค้าระหว่างประเทศ แฟร์เทรดช่วยสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการทำให้เกิดเงื่อนไขทางการค้าที่ดีขึ้น และช่วยปกป้องสิทธิของผู้ผลิตและลูกจ้าง ที่ด้อยโอกาส โดยเฉพาะผู้ผลิตและลูกจ้างในประเทศที่กำลังพัฒนา องค์กรแฟร์เทรด ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้บริโภค มีการดำเนินกิจกรรมในการสนับสนุนผู้ผลิต การสร้างความรับรู้ให้กับสาธารณะ และรณรงค์เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบและวิถีปฏิบัติของระบบการค้า ระหว่างประเทศทั่วไป" (สหกรณ์กรีนเนท จำกัด, 2558)

ความเป็นมาของระบบแฟร์เทรด

ประวัติของขบวนการแฟร์เทรดนับย้อนหลังไปได้เกือบ 60 ปีก่อน คือตั้งแต่ปลายคริสต์ทศวรรษ 1940 ที่องค์กร Ten Thousand Villages ในสหรัฐอเมริกาได้เริ่มซื้อผ้าปักพื้นเมืองจากเปอร์โตริโก เพื่อนำมาจำหน่ายในสหรัฐอเมริกา ถัดมาในคริสต์ทศวรรษ 1950 กลุ่ม OXFAM ในอังกฤษได้เริ่มนำตุ๊กตาที่ผลิตโดยผู้อพยพลี้ภัยชาวจีนมาขายในประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2507 OXFAM ในอังกฤษได้ก่อตั้งองค์กรการค้าทางเลือก (Alternative Trading Organization - ATO) ขึ้น เพื่อทำงานในเรื่องการนำเข้าสินค้าจากกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยในประเทศโลกที่สาม อีก 3 ปีถัดมา กลุ่มคนหนุ่มสาวในเนเธอร์แลนด์ได้รวมตัวกันจัดตั้งองค์กรการค้าเพื่อความเป็นธรรม นำเข้าผลิตภัณฑ์กาแฟและหัตถกรรมจากกลุ่มผู้ผลิตในประเทศโลกที่สามมาจำหน่ายในประเทศเนเธอร์แลนด์ และต่อมาได้เปิดเป็นร้านค้าเล็กๆ ขึ้น ซึ่งนับเป็นจุดกำเนิดของร้านค้าอีกกว่า 1,000 ร้านทั่วยุโรป ที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากระบบการค้าที่เป็นธรรมในปัจจุบัน

ในช่วงระยะแรกของขบวนการแฟร์เทรด (ประมาณช่วงทศวรรษ 1960 และ 1970) ที่เริ่มต้นโดยคนหนุ่มสาวกลุ่มเล็กๆ มุ่งหวังที่อยากจะเห็น "ตลาดทางเลือก" (Alternative market) ซึ่งเน้นความเป็นชุมชนท้องถิ่น ไม่แสวงหากำไร ต่อต้านระบบทุนนิยม และแสวงหาทางเลือกใหม่ให้กับสังคม คนหนุ่มสาวเหล่านี้ได้สละเวลามาทำงานเป็นอาสาสมัครให้กับร้านค้าทางเลือกที่พวกเขา ร่วมกับจัดตั้งขึ้นในชุมชน/เมืองของตัวเอง โดยร้านค้าทางเลือกพวกนี้มักจะใช้ชื่อเรียกกันว่า World

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Shop ร้านทางเลือกนี้จะจำหน่ายสินค้าที่ผลิตขึ้นโดยผู้ผลิตที่ด้อยโอกาสจากประเทศโลกที่สาม ซึ่งส่วนใหญ่ก็คือผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเป็นหลัก ผู้บริโภคที่เข้ามาหาซื้อสินค้าในร้าน World Shop ก็เพราะเหตุผลทางการเมือง เพื่อสนับสนุนขบวนการทางสังคมใหม่ และเลือกการบริโภคอย่างมีจิตสำนึก ไม่ใช่บริโภคตามกระแสโฆษณา

ในช่วงปลายทศวรรษ 1970 สถานการณ์โลกเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ระบบทุนนิยมเริ่มมีการนำสวัสดิการสังคมมาใช้ มีการให้บริการด้านการศึกษา มีระบบประกันสุขภาพ และมีสวัสดิการทางสังคมให้กับประชาชนทุกคน แนวคิดเรื่องตลาดทางเลือกก็เริ่มเปลี่ยนมาเป็นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมแทน ระบบตลาดทางเลือกจึงเปลี่ยนมาเป็น “การค้าที่เป็นธรรม” (Fair trade) และได้มีความพยายามในการขยายช่องทางตลาดให้กว้างไปกว่าเฉพาะร้าน World Shop โดยเริ่มมีการนำสินค้าเข้าสู่ตลาดโมเดิร์นเทรด ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีแรงผลักดันจากกลุ่มผู้ผลิต ที่ได้ขยายการผลิต ทำให้ต้องมีตลาดมารองรับเพิ่มขึ้นด้วย

ในช่วงกลางทศวรรษ 1980 องค์กรแฟร์เทรดในประเทศต่างๆ ในยุโรปได้เริ่มเชื่อมประสานกันเป็นเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจ ซึ่งต่อมาได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมการค้าแฟร์เทรดของยุโรปขึ้น (European Fair Trade Association - EFTA) ขึ้นในปี พ.ศ. 2530 และในอีก 2 ปีถัดมา (พ.ศ. 2532) ก็มีการจัดตั้งสมาคมแฟร์เทรดนานาชาติ (International Fair Trade Association - IFAT) ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นองค์กรแฟร์เทรดโลก (World Fair Trade Organization - WFTO) ในปี พ.ศ. 2552

เมื่อตลาดแฟร์เทรดได้เริ่มขยายตัว จึงเกิดคำถามว่า ผู้บริโภคจะมั่นใจได้อย่างไรว่าสินค้าที่ขายอยู่ในห้างโมเดิร์นเทรดนั้นเป็นสินค้าที่ผลิตจากกระบวนการที่ยุติธรรมต่อผู้ผลิตจริง (ผู้บริโภคทั่วไปมีความเชื่อมั่นอยู่แล้วว่า สินค้าที่ขายในร้าน World Shop เป็นสินค้าแฟร์เทรดจริง) ขบวนการแฟร์เทรดจึงได้มีแนวคิดที่จะจัดทำการตรวจสอบรับรองมาตรฐานแฟร์เทรดขึ้น สำหรับสินค้าที่จำหน่ายในห้างซูเปอร์มาร์เก็ตของระบบโมเดิร์นเทรด ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบรับรองมาตรฐานการค้าที่เป็นธรรมขึ้นแห่งแรกขึ้นในประเทศเนเธอร์แลนด์ในปี พ.ศ. 2531 ภายใต้ชื่อ Max Havelaar ต่อมาได้มีหน่วยงานในลักษณะเดียวกันก่อตั้งขึ้นในประเทศต่างๆ ในยุโรป เช่น Transfair ในเยอรมัน, Fairtrade Foundation ในอังกฤษ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2540 หน่วยงานเหล่านี้ได้ร่วมกันจัดตั้งเป็น Fairtrade Labelling Organizations International หรือ FLO เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำมาตรฐานและให้การตรวจสอบรับรองร่วมกันในระดับสากล และในปี พ.ศ. 2545 FLO ได้ออกตรารับรองสากลสำหรับ แฟร์เทรดขึ้น ซึ่งเป็นตรารับรองมาตรฐานแฟร์เทรด (ของภาคเอกชน) ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางจนถึงปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2547 FLO ได้จัดตั้ง FLO-CERT แยกออกจาก FLO โดย FLO จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกำหนดมาตรฐานแฟร์เทรดเป็นหลัก ในขณะที่ FLO-CERT จะทำหน้าที่ในการตรวจและรับรองมาตรฐานแฟร์เทรดให้กับผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าแฟร์เทรดทั่วโลก

องค์กรแฟร์เทรดโลก (World Fair Trade Organization - WFTO) ได้กำหนดหลักการพื้นฐาน 10 ข้อ สำหรับให้หน่วยงานแฟร์เทรดได้นำไปปฏิบัติใช้ในการดำเนินการ ซึ่ง WFTO ได้ใช้หลักการดังกล่าวนี้พัฒนาต่อมาเป็นมาตรฐานแฟร์เทรด (WFTO Fair Trade Standards) เพื่อใช้ในการประเมินองค์กรสมาชิกของ WFTO ทั้งหมดด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) สร้างโอกาสสำหรับผู้ผลิตที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ

องค์กรมีวัตถุประสงค์หลักในการแก้ไขปัญหาความยากจนของผู้ผลิตด้วยการทำการค้า องค์กรสนับสนุนผู้ผลิตรายย่อยที่อยู่ชายขอบ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจครอบครัว หรือมีการรวมกลุ่มกันเป็นสมาคมหรือสหกรณ์ องค์กรพยายามที่จะยกระดับผู้ผลิตที่ยากจนและขาดความมั่นคงทางรายได้ให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม องค์กรมีแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้น

2) มีความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน

องค์กรมีการบริหารจัดการและการทำธุรกิจที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งความเคารพต่อความอ่อนไหวและความลับของข้อมูลทางการค้า

องค์กรมีแนวทางที่เหมาะสมและสร้างการมีส่วนร่วมให้กับพนักงาน สมาชิกและผู้ผลิต ในกระบวนการตัดสินใจ องค์กรสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้กับคู่ค้าต่างๆ รวมทั้งมีช่องทางการสื่อสารที่ดีและเปิดเผยในทุกระดับของห่วงโซ่อุปทาน

3) ดำเนินการค้าอย่างเป็นธรรม

เป้าประสงค์ คือ องค์กรทำการค้าโดยให้ความใส่ใจกับสภาพความเป็นอยู่ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ของผู้ผลิตรายย่อยที่อยู่ชายขอบ และไม่แสวงหากำไรสูงสุด โดยไม่ใส่ใจถึงผลกระทบต่อผู้ผลิต

4) ให้ราคาที่เป็นธรรม

ราคาที่เป็นธรรมคือ ราคาที่ได้มีการตกลงยินยอมร่วมกันระหว่างทุกฝ่ายผ่านการพูดคุยปรึกษาและการมีส่วนร่วม ซึ่งราคานี้ทำให้ผู้ผลิตมีรายรับอย่างเป็นธรรมและมีความยั่งยืนทางธุรกิจ ในกรณีที่มีการกำหนดโครงสร้างราคา แฟร์เทรดไว้อยู่แล้ว ให้ใช้ราคาดังกล่าวเป็นฐานราคาขั้นต่ำ

รายรับที่เป็นธรรมหมายถึง รายได้ที่เป็นที่ผู้ผลิตยอมรับได้เป็นธรรมในทางสังคม (ภายใต้บริบทท้องถิ่น) และได้คำนึงถึงหลักการในเรื่องค่าจ้างที่เท่าเทียมกันของผู้หญิงและผู้ชาย

พัฒนาความสามารถในการกำหนดราคา

องค์กรแฟร์เทรดที่ทำหน้าที่การตลาดและผู้นำเข้าจะสนับสนุนการพัฒนาความสามารถให้กับผู้ผลิตตามที่จำเป็น เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถกำหนดราคาที่เป็นธรรมได้

5) ต้องมั่นใจว่า ไม่มีแรงงานเด็กและแรงงานบังคับ

องค์กรเคารพต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมทั้งกฎหมายของประเทศและท้องถิ่นเกี่ยวกับการจ้างแรงงานเด็ก องค์กรที่ซื้อสินค้าแฟร์เทรดจากกลุ่มผลิตจะต้องดำเนินการเองโดยตรงหรือผ่านหน่วยงานอื่นในการสร้างหลักประกันว่า ผู้ผลิตได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมทั้งกฎหมายของประเทศและท้องถิ่นเกี่ยวกับการจ้างแรงงานเด็ก การมีส่วนร่วมของเด็กในการผลิตสินค้าแฟร์เทรด (รวมทั้งการเรียนรู้เหตุการณ์ที่บ้าน) ต้องเป็นไปอย่างเปิดเผยและมีการติดตามตรวจสอบ รวมทั้งจะต้องไม่มีผลเสียต่อสภาพความเป็นอยู่ ความปลอดภัย การศึกษาภาคบังคับ และการสันตินาการ ของเด็ก

องค์กรต้องมีหลักประกันว่า ไม่มีการบังคับแรงงานในหมู่ลูกจ้าง และ/หรือ องค์กรแฟร์เทรด หรือคนงานที่ทำงานอยู่กับบ้าน (Home workers) องค์กรที่ซื้อสินค้าแฟร์เทรดจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มผู้ผลิตจะต้องดำเนินการเองโดยตรงหรือผ่านหน่วยงานอื่นในการสร้างหลักประกันว่า ไม่มีการบังคับแรงงานในการผลิตสินค้าที่ได้จัดซื้อ

6) ความมุ่งมั่นในการไม่เลือกปฏิบัติ ความเท่าเทียมทางเพศ และเสรีภาพในการรวมตัว

องค์กรไม่เลือกปฏิบัติในการจ้างงาน การจ่ายค่าตอบแทน การฝึกอบรม การก้าวหน้าทางตำแหน่ง การเลิกจ้าง หรือการเกษียณอายุ เพราะปัจจัยด้านเชื้อชาติ วรรณะ สัญชาติ ศาสนา ความพิการ เพศ ความนิยมทางเพศ สมาชิกของสหภาพแรงงาน สมาชิกทางการเมือง การติดเชื้อเอชไอวี หรืออายุ

องค์กรจะให้โอกาสผู้หญิงและผู้ชายอย่างเท่าเทียมในการพัฒนาทักษะรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้หญิงได้สมัครงานในตำแหน่งที่ว่าง และการได้รับตำแหน่งผู้นำในองค์กร องค์กรจะใส่ใจถึงความจำเป็นทางสุขภาพและความปลอดภัยเป็นพิเศษสำหรับสตรีที่ตั้งครรภ์และแม่ที่อยู่ในระหว่างการให้นมบุตร ผู้หญิงจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจเรื่องผลประโยชน์ที่เกิดจากกระบวนการผลิต

องค์กรที่ทำงานโดยตรงกับผู้ผลิตจะต้องสร้างหลักประกันว่า ผู้หญิงได้รับค่าจ้างจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตเสมอ และในกรณีที่ผู้หญิงทำงานแบบเดียวกับผู้ชาย ผู้หญิงจะได้รับค่าจ้างในอัตราเดียวกัน และในกรณีที่สภาพการผลิตที่งานของผู้หญิงถูกประเมินมูลค่าต่ำกว่าการทำงานของผู้ชาย องค์กรพยายามที่จะมีการประเมินงานของผู้หญิงใหม่และปรับค่าตอบแทนให้มีอัตราเท่าเทียมกับของผู้ชาย รวมทั้งผู้หญิงได้รับอนุญาตให้ทำงานตามศักยภาพของตัวเอง

องค์กรเคารพสิทธิของลูกจ้างทุกคนในการที่จะรวมตัวและเข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานตามที่ลูกจ้างเลือก เพื่อที่จะมีการต่อรองร่วมกัน ในกรณีที่สิทธิการเข้าร่วมสหภาพแรงงานและการต่อรองถูกจำกัดโดยกฎหมาย และ/หรือ สภาพการณ์ทางการเมือง องค์กรจะเปิดโอกาสในให้มีการรวมกลุ่มอย่างเสรีและเป็นอิสระ รวมทั้งการต่อรองกับนายจ้าง องค์กรสร้างหลักประกันว่า ตัวแทนของลูกจ้างจะไม่ถูกเลือกปฏิบัติในสถานที่ทำงาน

7) หลักประกันสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี

องค์กรจะจัดสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะให้กับลูกจ้างและ/หรือสมาชิก องค์กรจะปฏิบัติตามข้อกำหนดขั้นต่ำของกฎหมายของประเทศและท้องถิ่น รวมทั้งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสุขภาพและความปลอดภัย

ชั่วโมงการทำงานและสภาพเงื่อนไขของการทำงานของลูกจ้างและ/หรือสมาชิก (รวมทั้งคนงานที่ทำงานอยู่ที่บ้านของตัวเอง) เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎหมายของประเทศและท้องถิ่น รวมทั้งอนุสัญญาของสหประชาชาติ

องค์กรแพร่เทรตตระหนักถึงสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะสำหรับกลุ่มผู้ผลิตที่องค์กรซื้อสินค้า องค์กรพยายามที่จะยกระดับความรู้เกี่ยวกับสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะกับกลุ่มผู้ผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการดำเนินการปรับปรุงสภาพการทำงานของกลุ่มผู้ผลิตที่มีความปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ

8) พัฒนาศักยภาพ

องค์กรพยายามที่จะทำให้เกิดผลกระทบในการพัฒนาด้านบวกต่อผู้ผลิตรายย่อยที่อยู่ชายขอบโดยการทำการค้าที่เป็นธรรม

องค์กรจัดให้มีการพัฒนาทักษะและความสามารถของลูกจ้างและสมาชิก องค์กรที่ทำงานโดยตรงกับผู้ผลิตรายย่อยมีกิจกรรมการพัฒนาเฉพาะสำหรับช่วยให้ผู้ผลิตได้ปรับปรุงทักษะในด้านการบริหาร, ศักยภาพในการผลิต, และการเข้าถึงตลาด ทั้งตลาดท้องถิ่น ภูมิภาค ระหว่างประเทศ ตลาดแฟร์เทรด และตลาดทั่วไป ตามความเหมาะสม

9) เผยแพร่การค้าที่เป็นธรรม

องค์กรยกระดับความรู้ให้กับสาธารณชนเกี่ยวกับเป้าหมายของแฟร์เทรด และความจำเป็นในการทำให้การค้าโลกมีความเป็นธรรมมากขึ้น องค์กรผลักดันเป้าหมายและกิจกรรมแฟร์เทรดตามขอบเขตกำลังขององค์กร

องค์กรให้ข้อมูลกับลูกค้าเกี่ยวกับองค์กรเอง สินค้าที่จำหน่าย และองค์กรผู้ผลิตหรือสมาชิกที่เป็นผู้ผลิตสินค้านั้น

การประชาสัมพันธ์และเทคนิคด้านการตลาดจะต้องตั้งอยู่บนฐานของความซื่อสัตย์

10) สิ่งแวดล้อม

องค์กรที่ผลิตผลิตภัณฑ์แฟร์เทรดจะพยายามเลือกใช้วัตถุดิบที่มาจากแหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนให้มากที่สุด และพยายามเลือกซื้อวัตถุดิบในท้องถิ่นเท่าที่เป็นไปได้

องค์กรใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ลดการใช้พลังงาน และเลือกใช้พลังงานหมุนเวียนเท่าที่เป็นไปได้ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้น้อยที่สุด

องค์กรพยายามลดผลกระทบจากขยะต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ผู้ผลิตสินค้าการเกษตรที่เป็นแฟร์เทรดจะพยายามลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยการทำการเกษตรอินทรีย์ หรือเลือกใช้สารกำจัดศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ

ผู้ซื้อและผู้นำเข้าสินค้าแฟร์เทรดให้ความสำคัญก่อนกับการเลือกซื้อสินค้าที่ผลิตจากวัตถุดิบที่มาจากแหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมต่ำสุด

องค์กรทั้งหมดพยายามเท่าที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติเลือกใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่เป็นวัสดุรีไซเคิลหรือสามารถย่อยสลายได้ และการขนส่งสินค้าทางทะเล

การยื่นขอตราสัญลักษณ์ FAIRTRADE สามารถยื่นได้ที่หน่วยงาน FLO-Cert ในท้องถิ่นหรือในประเทศที่ใกล้เคียงที่สุด หลังจากนั้นหน่วยงานจะส่งเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของ ผู้ผลิตสหกรณ์ผู้ผลิต และผู้จำหน่ายสินค้าดังกล่าว ค่าใช้จ่ายและระยะเวลาให้การรับรองมาตรฐานขึ้นอยู่กับผู้ผลิตแต่ละรายไป หลังจากเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบมาตรฐานต่างๆแล้ว จะทำการส่งรายงานเพื่อให้คณะกรรมการผู้เป็นกลางตัดสินรับรองมาตรฐานอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้รับตราสัญลักษณ์แล้ว เจ้าหน้าที่จาก FLO-Cert จะเข้าทำการตรวจมาตรฐานทุกๆปีและจะต้องมีการขอต่ออายุตราสัญลักษณ์ทุกๆ 3 ปี

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งามตา ฉุยฉาย (2542) ได้ทำการศึกษาราคาสับปะรดที่เหมาะสมระหว่างโรงงานกับเกษตรกร พบว่า การหาราคาที่เหมาะสม ควรเป็นราคาที่ไม่ต่ำกว่าต้นทุนของเกษตรกร จึงควรมีราคาระหว่าง 2.57-3 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งต้นทุนการผลิตที่แตกต่างกันเนื่องมาจากการใช้ปัจจัยด้าน การครอบครองที่ดิน การจ้างแรงงาน การกู้เงิน การใช้สารปราบศัตรูพืช โดยหากพิจารณาตัดปัจจัยที่ไม่จำเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออก คือ การใช้สารซุบราค และการจ้างแรงงาน ในกรณีการปลูกสับปะรดลักษณะแถวเดี่ยว การปลูกสับปะรดในลักษณะแถวคู่พบว่า เกษตรกรไม่นิยมปลูกเป็นแถวคู่ ถึงแม้ว่าจะปลูกได้มากกว่าแต่ยากต่อการดูแลและมีความหนาแน่นไม่สวยงามจึงนิยมปลูกเป็นแถวเดี่ยวมากกว่า

มนตรี กล้าชาย (2542) ศึกษาการผลิตสับปะรดในตำบลพนัสนิคม อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ผลิตสับปะรดเฉลี่ย 23 ไร่/ครอบครัว ปลูกสับปะรดระบบแถวคู่ เกษตรกรทุกรายมีการใช้ ปุ๋ยเคมีสารป้องกันและกำจัดวัชพืช สารบังคับการออกดอก และมีแนวโน้มการใช้ในอัตราการผลิตสูงกว่าคำแนะนำก่อนปลูกมีการคัดขนาดของจุกและหน่อพันธุ์เพื่อแยกปลูกในช่วงที่ผลยังมีขนาดเล็ก มีการให้น้ำเป็นบางครั้ง จำหน่ายผลผลิตโดยการส่งโรงงานและตลาดบริโภคสด มีการคัดคุณภาพของผลก่อนส่งตลาด และส่วนใหญ่นำไปส่งยังแหล่งรับซื้อด้วยตนเอง ตลาดบริโภคสดจะมีราคาซื้อสูงกว่าโรงงาน ส่วนใหญ่ทำสัญญาซื้อขายผลผลิตกับโรงงานและเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ปัญหาที่พบเรียงลำดับตามความสำคัญได้แก่ปัญหาโรคผลแกน การจำหน่ายผลผลิตให้แก่โรงงาน ขาดแคลนแรงงาน การทำลายผลผลิตจากหนูและกระรอก และ ราคาวัสดุการเกษตรสูงขึ้นทุกปี

พรรณวดี ทองแดง (2545) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการผลิตและการตลาดสับปะรดจังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่การผลิตสับปะรดเฉลี่ย 28.3 ไร่ ผลผลิตสับปะรดที่ได้เฉลี่ย 65.6 ตันต่อปี แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับส่วนใหญ่ได้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และจากสื่อมวลชน ประเภทเอกสารคำแนะนำ ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมจากสำนักงานเกษตร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1-3 ครั้งต่อปี การผลิตส่วนใหญ่ผลิตในช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน โดยมีจำนวนประมาณ 7,126 ตันต่อไร่ เกษตรกรทุกรายมีการใช้ปุ๋ยเคมี มีการใช้สารป้องกันและกำจัดวัชพืช มีการใช้สารบังคับการออกดอกของสับปะรด และมีการใช้กระดาษเป็นวัสดุคลุมผลเพื่อป้องกันแดดเผา ส่วนใหญ่มีการจำหน่ายผลผลิตให้กับโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป ส่วนใหญ่ไม่มีการทำสัญญาข้อตกลงในการซื้อขายผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตสับปะรดไปส่งเองและพอใจกับมาตรฐานการรับซื้อของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรด ปัญหาของการผลิตและการตลาดสับปะรดที่พบมาก คือ ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช ปัญหาด้านสารกำจัดวัชพืช ปัญหาด้านการจำหน่ายผลผลิตให้กับโรงงาน ปัญหาด้านเงินทุนในการผลิต ปัญหาด้านปุ๋ยเคมี และปัญหาด้านพื้นที่และเกษตรกรส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมของภาครัฐ ให้มีการประกันราคาผลผลิตในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดมาก

อัคนีวรุท กลับน่วม (2546) ได้ทำการศึกษาการผลิตและการตลาดสับปะรดในอำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรปลูกสับปะรดมากที่สุดระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน เกษตรกรเกือบทั้งหมดใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช เกษตรกรทั้งหมดใช้ปุ๋ยเคมี ใช้สารอิเทรลผสมยูเรีย เพื่อบังคับการออกดอกและเก็บเกี่ยวโดยการนับอายุ ส่วนการจำหน่ายสับปะรดปรากฏว่าเกษตรกร ส่วนมากจำหน่ายผลผลิตทั้งเพื่อบริโภคสดและโรงงานแปรรูป สำหรับปัญหาของเกษตรกรคือ ปุ๋ยเคมีราคาแพง ดอกเบี้ยเงินกู้สูง และราคาผลผลิตต่ำ

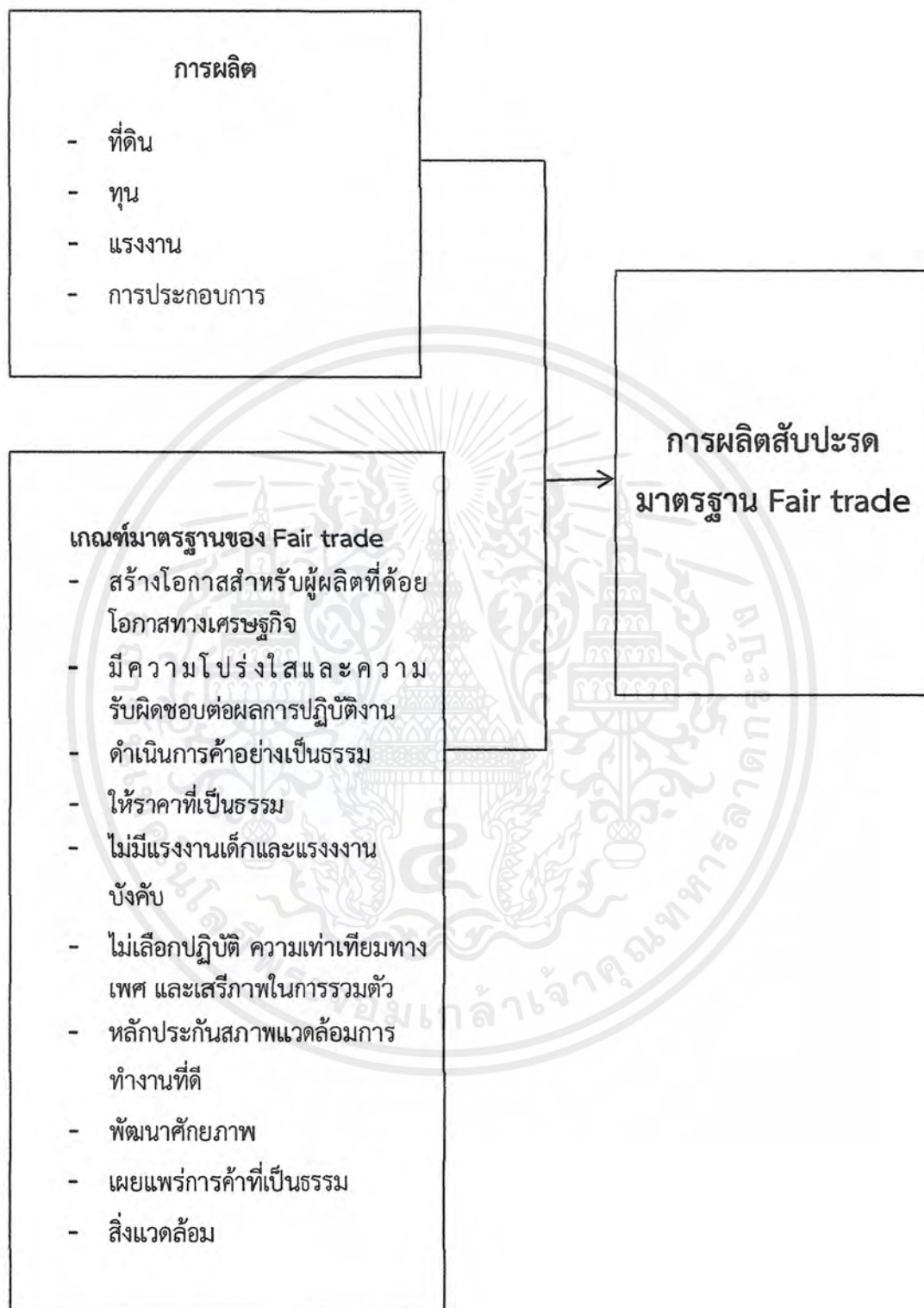
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วศินาฏ ทองบุตตี (2547) ได้ทำการศึกษาสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 11.25 ไร่ ผลผลิตสับปะรดเฉลี่ย 4,994.54 กิโลกรัมต่อไร่ ในการผลิตสับปะรดส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเอง เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับสับปะรดจากสำนักงานเกษตรจังหวัด แหล่งความรู้ที่ได้รับส่วนใหญ่ มาจากเพื่อนบ้าน และเอกสารคำแนะนำ จำนวนต้นที่ปลูกเฉลี่ย 4,870.45 ต้นต่อไร่ มีการใช้ปุ๋ยเคมีทุกราย ส่วนใหญ่ใช้สารป้องกันและกำจัดวัชพืชและใช้สารบังคับการออกดอกใช้ใบสับปะรดห่อผลเพื่อป้องกันแดดเผา ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 9,800 บาทต่อไร่ ปัญหาที่พบมากคือ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ราคาผลผลิตตกต่ำ และขาดแหล่งน้ำ ข้อเสนอแนะของเกษตรกรคือ ให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน รัฐบาลควรมีการแทรกแซงราคา และสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิต

วิภาพร วีระไวทยะ (2550) ได้ทำการศึกษาสถานภาพการผลิตสับปะรดเพื่อการแปรรูปในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 เป็นเกษตรกรภายใต้ระบบตลาดข้อตกลง รู้จักและปฏิบัติตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) สำหรับสับปะรด เกษตรกรมีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกผันแปรอยู่ในช่วง 19-180ไร่ สภาพพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม (ร้อยละ 44.7) ดินร่วนปนทราย (ร้อยละ 69.4) เกษตรกรส่วนใหญ่พึ่งพาแหล่งน้ำธรรมชาติ และส่วนน้อยมีการให้น้ำสับปะรดเพิ่มในฤดูแล้ง เกษตรกรทุกรายใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 21-0-0, 15-15-15 และ 0-0-60 ร่วมกันแทบทุกรายใช้สารเคมีควบคุมและกำจัดวัชพืช และมีถึงร้อยละ 9.4 ที่มีการเร่งผลสุก ซึ่งเป็นข้อห้ามของ GAP ปริมาณผลผลิตของเกษตรกรที่สำรวจผันแปรอยู่ในช่วง 3-13 ตันต่อไร่ เฉลี่ยเท่ากับ 6.09 ตันต่อไร่ โดยมีขนาดผลสับปะรดผันแปรอยู่ในช่วง 0.8-2.5 กิโลกรัมต่อผล เฉลี่ยเท่ากับ 1.26กิโลกรัมต่อผล นอกจากนี้พบว่าสภาพพื้นที่เพาะปลูก ชนิดของดิน ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด การอยู่ภายใต้ระบบตลาดข้อตกลง การปฏิบัติตาม GAP ไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณและขนาดของผลผลิตสับปะรดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 แต่การที่เกษตรกรให้น้ำสับปะรดเพิ่มในช่วงฤดูแล้งส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ให้น้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา (Research Methodology)

ในการศึกษาการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออก ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูก สับปะรดแพร่เทรต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 55 ราย เก็บข้อมูลการเกษตรกรทั้งหมด

3.2 เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล (Research Instruments and Data Gathering)

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดย สัมภาษณ์เกษตรกร เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจซึ่งมีคำถามปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) โดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างแบบสำรวจประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต

ตอนที่ 2 ระบบการผลิตสับปะรดของเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต

ตอนที่ 3 ปัญหาด้านการผลิตของเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เทรต

3.2.2 วิธีทดสอบเครื่องมือ

เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ ปริญญาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้จริง

3.2.3 วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ผู้วิจัยได้มีการโทรศัพท์ติดต่อไปยังกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูก สับปะรดแพร่เทรต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ และทำการสัมภาษณ์เกษตรกรด้วยตัวเอง จำนวน 55 คน ตามระยะเวลาที่กำหนด

3. ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกสารได้แก่ ผศ. ดร.กนก เลิศพาณิชย์ และผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร์เทรต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ นางสาว อมรรรัตน์ อนุรักษ์วงศ์ศรี ของแบบสำรวจ แล้วนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์และวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลปัญหาด้านการผลิต ให้คะแนนในการประเมินด้านต่าง ๆ ได้แบ่งการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert) แต่ละชั้นกำหนดค่าไว้ หลังจากไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแล้ว ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึงมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึงมาก
3 คะแนน	หมายถึงปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึงน้อย
1 คะแนน	หมายถึงน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการประเมินระดับปัญหาในการผลิต โดยกำหนดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21-5.00	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีปัญหาในระดับมาก
2.61-3.40	มีปัญหาในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีปัญหาในระดับน้อย
1.00-1.80	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษา (Results)

การศึกษาการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออกของของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ ผู้ปลูกสับปะรดแฟร์เทรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอ ดังนี้

- 4.1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกร
- 4.2 การผลิตสับปะรดสด
- 4.3 ปัญหาด้านการผลิต
- 4.4 วิจารณ์ผล

4.1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกร

การศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของเกษตรกรจำนวน 55 คน ผลการศึกษาปรากฏตามตารางที่ 4.1 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 เพศ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 92.70 และเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 7.3

4.1.2 อายุ เกษตรกรมีอายุ 41-50 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.40 รองลงมาอายุไม่เกิน 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 19.80 และน้อยที่สุดอายุมากกว่า 70 ปีคิดเป็นร้อยละ 1.80 โดยมีอายุเฉลี่ย 48.13 ปี มากที่สุด 71ปี และน้อยที่สุด 32ปี

4.1.3 การศึกษา เกษตรกรส่วนมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นคิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาจบการศึกษาระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 38.20 และน้อยที่สุดระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 1.80

4.1.4 สถานภาพการสมรส เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 98.20 สมรสแล้วส่วนที่เหลือร้อยละ 1.80 โสด

4.1.5 อาชีพหลัก เกษตรกรทั้งหมดประกอบอาชีพเกษตรกรรวม

4.1.6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรส่วนมากมีสมาชิกในครอบครัว 4 คนคิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมามีสมาชิกในครอบครัว 3 คนคิดเป็นร้อยละ 21.80 และน้อยที่สุดมีสมาชิกในครอบครัว 7 คนคิดเป็นร้อยละ 1.80 โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุดคือ 2 คน และมากที่สุดคือ 8 คน

4.1.7 รายได้ทั้งหมด เกษตรกรส่วนมากมีรายได้ 200,001 – 300,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 43.60 รองลงมามีรายได้ 100,001 – 200,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 32.80 และน้อยที่สุด 400,001-500,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 5.40 โดยเกษตรกรมีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ย 252,363.6 บาทต่อปี น้อยที่สุด 50,000บาทต่อปี และมากที่สุด 500,000 บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.8 พื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งหมด เกษตรกรส่วนมากมีพื้นที่การปลูกสับปะรด 21 - 40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 39.60 รองลงมา มีพื้นที่การปลูกสับปะรดไม่เกิน 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.80 และน้อยที่สุดมีพื้นที่การปลูกสับปะรดมากกว่า 100 ไร่ คิดเป็น 1.80 โดยมีพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 43.78 ไร่ น้อยที่สุด 3 ไร่ และมากที่สุด 200 ไร่

4.1.9 พื้นที่ปลูกสับปะรดของตนเอง เกษตรกรส่วนมากมีพื้นที่การปลูกสับปะรดของตนเอง ไม่เกิน 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมา มีพื้นที่การปลูกสับปะรดของตนเอง 21 - 40 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 42.40 ไร่ และน้อยที่สุดมีพื้นที่การปลูกสับปะรดของตนเอง 61 - 80 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.60 โดยมีพื้นที่ปลูกสับปะรดของตนเองเฉลี่ย 29.49 ไร่ น้อยที่สุด 3 ไร่ และมากที่สุด 80 ไร่

4.1.10 พื้นที่เช่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เช่าปลูกสับปะรดไม่เกิน 30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 80.2 รองลงมา มีพื้นที่เช่าปลูกสับปะรด 31 - 40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.60 และน้อยที่สุดมีพื้นที่เช่า ปลูกสับปะรดมากกว่า 40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.20 โดยมีพื้นที่เช่าเฉลี่ย 15.91 ไร่ น้อยที่สุด 0 ไร่ และมากที่สุด 155 ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรที่เช่าพื้นที่ปลูกสับปะรดนั้น มีพื้นที่ปลูกสับปะรดของตนเองด้วย

4.1.15 การเป็นสมาชิกของกลุ่มสหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มทางการเกษตรอื่น เกษตรกร ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรอื่นคิดเป็นร้อยละ 98.20 ส่วนที่เหลือเป็นสมาชิกกลุ่ม ทางการเกษตรอื่น คิดเป็นร้อยละ 1.80

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกร

สภาพพื้นฐานของเกษตรกร	จำนวน (N = 55)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	51	92.70
หญิง	4	7.30
อายุ		
ไม่เกิน 40	11	19.80
41-50 ปี	28	51.40
51-60 ปี	10	18.00
61-70 ปี	5	9.00
มากกว่า 70 ปี	1	1.80
ค่าเฉลี่ย = 48.13 ปี มากที่สุด = 71 ปี น้อยที่สุด = 32 ปี		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	21	38.20
มัธยมศึกษาตอนต้น	30	54.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3	5.50
ปริญญาตรี	1	1.80
สถานภาพ		
สมรส	54	98.20
โสด	1	1.80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.1(ต่อ)

สภาพพื้นฐานของเกษตรกร	จำนวน (N = 55)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	55	100.00
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
2 คน	2	3.60
3 คน	12	21.80
4 คน	24	43.80
5 คน	8	14.50
6 คน	6	10.90
7 คน	1	1.80
8 คน	2	3.60
ค่าเฉลี่ย = 5 คน มากที่สุด = 8 คน น้อยที่สุด = 2 คน		
รายได้รวมทั้งหมด		
น้อยกว่า 100,000 บาท	5	9.10
100,001 – 200,000 บาท	18	32.80
200,001 – 300,000 บาท	24	43.60
300,001 – 400,000 บาท	5	9.10
400,001 – 500,000 บาท	3	5.40
ค่าเฉลี่ย = 252,363.6 บาท มากที่สุด = 500,000 บาท		
น้อยที่สุด = 50,000 บาท		
พื้นที่ปลูกสับปะรด		
ไม่เกิน 20 ไร่	11	19.80
21-40 ไร่	22	39.60
41-60 ไร่	16	29.80
61-80 ไร่	2	3.60
81-100 ไร่	3	5.40
มากกว่า 100 ไร่	1	1.80
ค่าเฉลี่ย 43.78 ไร่ มากที่สุด=200 ไร่ น้อยที่สุด = 3 ไร่		
พื้นที่ปลูกสับปะรดของตนเอง		
ไม่เกิน 20 ไร่	24	43.20
21-40 ไร่	23	42.40
41-60 ไร่	6	10.80
61-80 ไร่	2	3.60
ค่าเฉลี่ย = 29.49 ไร่ มากที่สุด = 80 ไร่ น้อยที่สุด = 3 ไร่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.1(ต่อ)

สภาพพื้นฐานของเกษตรกร	จำนวน (N = 55)	ร้อยละ
พื้นที่เช่า		
ไม่เกิน 30 ไร่	44	80.20
31-40 ไร่	7	12.60
มากกว่า 40 ไร่	4	7.20
ค่าเฉลี่ย = 15.91 ไร่ มากที่สุด = 155 ไร่ น้อยที่สุดไม่เช่าเลย		
การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นทางเกษตร		
ไม่เป็น	54	98.20
เป็น	1	1.80

4.2 การผลิตสับปะรด

การศึกษาสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกรจำนวน 55 คน ผลการศึกษาดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.2 ดังนี้

4.2.1 การเพาะปลูกในปี 2558/2559 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดในปี 2558/2559 21 - 40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.60 รองลงมาปลูกสับปะรดในปี 2558/2559 41 - 60 ไร่ คิดเป็น 25.50 และน้อยที่สุดปลูกสับปะรดในปี 2558/2559 มากกว่า 100 ไร่ คิดเป็น 1.80 โดยมีพื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 40.96 ไร่ น้อยที่สุด 3 ไร่ และมากที่สุด 200 ไร่

4.2.2 เหตุผลที่เริ่มปลูกสับปะรด เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 96.40 ปลูกสับปะรดเพื่อการค้า รองลงมาและน้อยที่สุดร้อยละ 1.80 ปลูกเพราะได้รับการส่งเสริมและการค้าซึ่งเท่ากัน

4.2.3 แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกสับปะรด เกษตรกรทั้งหมดใช้น้ำฝนจากธรรมชาติ

4.2.4 พันธุ์สับปะรดที่ปลูก เกษตรกรทั้งหมดใช้พันธุ์ปัตตาเวียในการเพาะปลูก

4.2.5 ลักษณะรูปแบบการปลูกสับปะรด เกษตรกรทั้งหมดปลูกสับปะรดเป็นแถวคู่

4.2.6 ก่อนปลูกใส่ปุ๋ยบำรุงดิน เกษตรกรส่วนมากใส่ปุ๋ยเคมีก่อนปลูกสับปะรดร้อยละ 49.10 รองลงมาใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีก่อนปลูกสับปะรดร้อยละ 21.80 และน้อยที่สุดร้อยละ 12.70 ไม่ใส่ปุ๋ยบำรุงดินก่อนปลูกสับปะรด

4.2.7 หลังปลูกสับปะรดจนเก็บเกี่ยวใส่ปุ๋ยบำรุงสับปะรด เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมี หลังปลูกสับปะรดจนเก็บเกี่ยวร้อยละ 63.60 รองลงมาใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยอินทรีย์หลังปลูกสับปะรดจนเก็บเกี่ยวร้อยละ 30.9 และน้อยที่สุดร้อยละ 5.50 ไม่ใส่ปุ๋ยหลังปลูกสับปะรดจนเก็บเกี่ยว

4.2.8 สูตรปุ๋ยที่ใช้ เกษตรกรส่วนมากใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 และ 0-0-60 คิดเป็นร้อยละ 69.1 รองลงมาใช้ปุ๋ยสูตร 21-0-0, 15-15-15, 15-5-20 และ 0-0-60 คิดเป็นร้อยละ 14.50 และน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สุดร้อยละ 1.8 ใช้ปุ๋ยสูตร 21-0-0, 15-5-20, 46-0-0 กับ 15-15-15, 21-0-0, 15-5-20, และปุ๋ยอินทรีย์

4.2.9 วิธีการให้น้ำ เกษตรกรส่วนมากให้น้ำโดยร่อนร้อยละ 63.60 รองลงมาให้น้ำโดยใช้สายยางคิดเป็นร้อยละ 12.80 และน้อยที่สุดให้น้ำโดยใช้สปริงเกอร์+สายยาง คิดเป็นร้อยละ 1.80

4.2.10 โรคและแมลง เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 72.7 พบโรคเหี่ยว รองลงมาร้อยละ 9.10 พบโรคเหี่ยว+เพลี้ยแป้งและไม่พบโรคและแมลงซึ่งเท่ากัน และน้อยที่สุดร้อยละ 1.80 พบเพลี้ยแป้งและมดซึ่งเท่ากัน

4.2.11 การกำจัดวัชพืช เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 85.50 ใช้สารเคมีในการฉีดในการกำจัดวัชพืชพ่นส่วนที่เหลือร้อยละ 14.5 ใช้สารเคมี+แรงงานคนในการกำจัดวัชพืช

4.2.12 ลักษณะการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 98.20 เก็บผลผลิตเพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนที่เหลือร้อยละ 1.80 เก็บผลผลิตเพื่อส่งโรงงาน+บริโภคสด

4.2.13 จำนวนแรงงานการผลิต เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 34.50 มีแรงงานในการผลิตจำนวน 4 คน รองลงมาร้อยละ 20.00 มีจำนวนแรงงานในการผลิต 2 คนและน้อยที่สุดร้อยละ 1.80 มีแรงงานในการผลิต 7 และ 13 คน โดยมีจำนวนแรงงานเฉลี่ย 4.13 คน น้อยที่สุด 2 คน และมากที่สุด 13 คน

4.2.13.1 แรงงานในครอบครัว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 78.20 ใช้แรงงานในครอบครัว 2 คน รองลงมาร้อยละ 12.60 ใช้แรงงานครอบครัว 3 คนและน้อยที่สุดร้อยละ 1.80 ใช้แรงงานครอบครัว 1 คนและไม่ใช้เลยซึ่งเท่ากัน โดยมีจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.22 คน น้อยที่สุดไม่ใช้เลยและมากที่สุด 4 คน

4.2.13.2 แรงงานจ้าง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 จ้างแรงงาน 2 คน รองลงมาร้อยละ 22.50 จ้างแรงงาน 9 คน และน้อยที่สุดร้อยละ 2.50 จ้างแรงงาน 1 คน 5 คน 6 คน 10 คน ซึ่งเท่ากันและมีแรงงานจ้างเฉลี่ย 2.98 คน น้อยที่สุด 1 คน มากที่สุด 10 คน

4.2.13.3 แรงงานเด็ก เกษตรกรทั้งหมดไม่มีแรงงานเด็ก

4.2.13.4 แรงงานสตรี เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 92.80 ไม่มีการจ้างแรงงานสตรี รองลงมาและน้อยที่สุดมีการจ้างแรงงานสตรี 1 คนและ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 ซึ่งเท่ากัน

4.2.14 การสนับสนุนจากกลุ่ม เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 50.90 ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มปานกลาง รองลงมาร้อยละ 43.6 ได้รับการสนับสนุนมากและน้อยที่สุดร้อยละ 5.50 ได้รับการสนับสนุนน้อย

4.2.15 การตรวจสอบการทำงานของบุคคลในกลุ่ม เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 98.20 สามารถตรวจสอบการทำงานของบุคคลในกลุ่มได้ ส่วนที่เหลือร้อยละ 1.80 ไม่สามารถตรวจสอบการทำงานของบุคคลในกลุ่มได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.16 การกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุดในการขาย เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 70.90 มีการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุดในการขาย ส่วนที่เหลือร้อยละ 29.1 ไม่มีการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุดในการขาย

4.2.17 จำนวนชั่วโมงในการทำงานของชายและหญิง เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 92.70 มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานของเพศชายและหญิงเท่ากัน ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.30 มีจำนวนชั่วโมงในการทำงานของเพศชายและหญิงไม่เท่ากัน

4.2.18 การดูแลสวัสดิการของลูกจ้าง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 63.60 มีการดูแลสวัสดิการลูกจ้างส่วนที่เหลือร้อยละ 36.40 ไม่มีสวัสดิการในการดูแลลูกจ้าง

4.2.19 การพัฒนามาตรฐานของกลุ่ม เกษตรกรทั้งหมดมีการพัฒนามาตรฐานกลุ่มอยู่เสมอ

4.2.20 การถ่ายทอดความรู้เรื่องสับปะรดของกลุ่ม เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 96.40 ได้รับความรู้อยู่ตลอดและส่วนที่เหลือร้อยละ 3.60 ได้รับความรู้เป็นบางครั้ง

4.2.21 การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เกษตรกรทั้งหมดมีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอด

4.2.22 ค่าจ้างแรงงานต่อวัน เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 96.40 มีการจ้างแรงงาน 300 บาทต่อวันส่วนที่เหลือร้อยละ 3.60 มีการจ้างแรงงาน 400 บาทต่อวัน

4.2.23 ค่าปุ๋ยต่อไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 71.20 มีค่าใช้จ่าย 1001-2000 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 23.40 มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 1000 บาท และน้อยที่สุดร้อยละ 0 ไม่มีค่าใช้จ่ายเลยโดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 1427.82 บาทต่อไร่ ไม่ใช่เลย และมากที่สุด 5000 บาทต่อไร่

4.2.24 ค่าสารเคมีต่อไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.00 ใช้สารเคมี 1501-2000 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 21.16 ใช้สารเคมี 501-1000 บาทต่อไร่และน้อยที่สุดร้อยละ 1.80 ใช้สารเคมีน้อยกว่า 500 บาทต่อไร่ 1501-2000 และ 2001-2500 บาทต่อไร่ ซึ่งเท่ากัน โดยมีค่าใช้จ่ายสารเคมีเฉลี่ย 1194.09 บาทต่อไร่ น้อยที่สุด 400 บาทต่อไร่และมากที่สุด 2075 บาทต่อไร่

4.2.25 ค่าเช่าที่ดินต่อไร่ เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 50.47 เสียค่าเช่าที่ดินมากกว่า 500 บาทรองลงมาร้อยละ 34.8 เสียค่าที่ดิน 501-1000 บาทและน้อยที่สุดร้อยละ 14.8 เสียค่าที่ดิน 1001-1500 โดยมีค่าเช่าที่ดินค่าเฉลี่ย=1053.70 บาท น้อยที่สุด 750 บาท มากที่สุด 1500 บาท

4.2.26 แหล่งความรู้เกี่ยวกับสับปะรด เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 55 ได้รับความรู้จากตนเอง+เจ้าหน้าที่+เอกสาร+กลุ่มเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 18.00 ได้รับความรู้จากกลุ่มเกษตรกร และน้อยที่สุดร้อยละ 1.8 ได้รับความรู้จาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริม และ เจ้าหน้าที่+เพื่อนบ้าน+กลุ่มเกษตรกร

4.2.27 แนวโน้มการปลูกสับปะรดในอนาคต เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 56.40 คิดที่จะปลูกสับปะรดเพิ่ม ร้อยละ 71.20 และลดการปลูกสับปะรดร้อยละ 28.80 ส่วนที่เหลือร้อยละ 43.60 ไม่คิดที่จะเพิ่มหรือลดการปลูกสับปะรด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 การผลิตสับปะรด

การผลิตสับปะรด	จำนวน (N = 55)	ร้อยละ
การเพาะปลูกในปี 2558/2559		
ไม่เกิน 20 ไร่	12	21.80
21 – 40 ไร่	24	43.60
41 – 60 ไร่	14	25.60
61 – 80 ไร่	2	3.60
81 – 100 ไร่	2	3.60
มากกว่า 100 ไร่	1	1.80
ค่าเฉลี่ย = 40.96 ไร่ มากที่สุด = 200 ไร่ น้อยที่สุด = 3 ไร่		
เหตุผลที่เริ่มปลูกสับปะรด		
เพื่อการค้า	53	96.40
ได้รับการส่งเสริม	1	1.80
เพื่อการค้า+ได้รับการส่งเสริม	1	1.80
แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกสับปะรด		
ธรรมชาติ(น้ำฝน)	55	100.00
พันธุ์สับปะรดที่ปลูก		
ปัตตาเวีย	55	100.00
ลักษณะรูปแบบการปลูกสับปะรด		
ปลูกเป็นแถวคู่	55	100
ก่อนปลูกใส่ปุ๋ยบำรุงดิน		
ไม่ใส่	7	12.70
ปุ๋ยคอก+อินทรีย์	9	16.40
ปุ๋ยเคมี	27	49.10
ปุ๋ยคอก+ปุ๋ยเคมี	12	21.80
หลังปลูกสับปะรดจนเก็บเกี่ยวใส่ปุ๋ยบำรุงสับปะรด		
ไม่ใส่	3	5.50
ปุ๋ยเคมี	35	63.60
ปุ๋ยเคมี+ปุ๋ยอินทรีย์	17	30.90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.2 (ต่อ)

การผลิตสับปะรด	จำนวน (N = 55)	ร้อยละ
สูตรปุ๋ยที่ใช้		
15-15-15/0-0-60	38	69.70
21-21-21/15-15-15/0-0-60	3	5
21-0-0/15-5-20/16-0-0	1	1.80
21-0-0/14-4-34/15-5-20	2	1.80
21-0-0/0-0-60/46-0-0	2	3.60
21-0-0/15-15-15/15-5-20/0-0-60	8	14.50
15-15-15/21-0-0/15-5-20/อินทรีย์	1	1.80
วิธีการให้น้ำ		
ใช้สปริงเกอร์	6	10.90
ใช้สายยาง	7	12.80
รอฟน	35	63.60
สปริงเกอร์+สายยาง	1	1.80
สายยาง+รอฟน	6	10.90
โรคและแมลง		
โรคเหี่ยว	40	72.70
เพลี้ยแป้ง	1	1.80
โรคเหี่ยว+เพลี้ยแป้ง	5	9.10
โรคเหี่ยว+เพลี้ยแป้ง+โรคเน่า	3	5.50
ไม่มี	5	9.10
มด	1	1.80
การกำจัดวัชพืช		
ใช้สารฉีดพ่น	47	85.50
สารเคมี+แรงงานคน	8	14.50
ลักษณะการเก็บเกี่ยว		
เก็บผลเพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม	54	98.20
ส่งโรงงาน+บริโภคสด	1	1.80
จำนวนแรงงานการผลิต		
2	11	20.00
3	5	9.10
4	19	34.50
5	8	14.60
6	8	14.60
7	1	1.80
8	2	3.60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.2 (ต่อ)

การผลิตสัปดาห์	จำนวน (N = 55)	ร้อยละ
13	1	1.80
ค่าเฉลี่ย = 4.31 คน น้อยสุด 2 คน มากสุด 13 คน		
แรงงานในครอบครัว		
0	1	1.80
1	1	1.80
2	43	78.20
3	7	12.60
4	3	5.60
ค่าเฉลี่ย = 2.22 คน น้อยที่สุด=ไม่ใช้คนเลย มากที่สุด =4 คน		
แรงงานจ้าง N=40		
1	1	2.50
2	20	50.00
3	7	17.50
4	9	22.50
5	1	2.50
6	1	2.50
10	1	2.50
ค่าเฉลี่ย =2.98 คน น้อยที่สุด=1 คน มากที่สุด=10 คน		
แรงงานสตรี		
0	51	92.80
1	2	3.60
3	2	3.60
ค่าเฉลี่ย=2 คน น้อยที่สุด=0 คน มากที่สุด=3 คน		
การสนับสนุนจากกลุ่ม		
ได้รับการสนับสนุนมาก	24	43.60
ได้รับการสนับสนุนปานกลาง	28	50.90
ได้รับการสนับสนุนน้อย	3	5.50
การตรวจสอบการทำงานของบุคคลในกลุ่ม		
สามารถตรวจสอบได้	54	98.20
ไม่สามารถตรวจสอบได้	1	1.80
การกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุดในการขาย		
มีการกำหนด	39	70.90
ไม่มีการกำหนด	16	29.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.2 (ต่อ)

การผลิตสัปดาห์	จำนวน (N = 55)	ร้อยละ
จำนวนชั่วโมงในการทำงานของชายและหญิง		
เท่ากัน	51	92.70
ไม่เท่ากัน	4	7.30
การดูแลสุขภาพจิตของลูกจ้าง		
มีสวัสดิการในการทำงาน	35	63.60
ไม่มีสวัสดิการในการทำงาน	20	36.40
การพัฒนามาตรฐานของกลุ่ม		
พัฒนาอยู่เสมอ	55	100.00
การถ่ายทอดความรู้เรื่องสัปดาห์ของกลุ่ม		
ได้รับความรู้อยู่ตลอด	51	92.70
ได้รับความรู้เป็นบางครั้ง	4	7.30
การดูแลรักษาสีแวตล้อม		
มีการดูแลอยู่ตลอด	55	100.00
ค่าจ้างแรงงานต่อวัน		
300	53	96.40
400	2	3.60
ค่าป่วยต่อไร่		
น้อยกว่า 1,000	13	23.40
1,001-2,000	39	71.20
2,001-3,000	2	3.60
3,001-4,000	0	0
4,001-5,000	1	1.80
ค่าเฉลี่ย=1,427.82 บาท น้อยที่สุด=300 บาท มากที่สุด=5,000 บาท		
ค่าสารเคมีต่อไร่		
น้อยกว่า 500	1	1.80
501-1,000	12	21.60
1,001-1,500	40	73.00
1,501-2,000	1	1.80
2,001-2,500	1	1.80
ค่าเฉลี่ย=1,194.09 บาท น้อยที่สุด=400 บาท มากที่สุด=2,075 บาท		
ค่าเช่าที่ดินต่อไร่		
น้อยกว่า 500	28	50.40
501-1000	19	34.80
1,001-1,500	8	14.80
ค่าเฉลี่ย=1,053.70 บาท น้อยที่สุด=750 บาท มากที่สุด=1,500 บาท		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.2 (ต่อ)

การผลิตสับปะรด	จำนวน (N = 55)	ร้อยละ
แหล่งความรู้เกี่ยวกับสับปะรด		
ศึกษาด้วยตนเอง	2	3.60
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	1	1.80
กลุ่มเกษตรกร	10	18.00
ตนเอง+เจ้าหน้าที่	4	7.20
ตนเอง+เจ้าหน้าที่+กลุ่มเกษตรกร	4	7.20
ตนเอง+เพื่อนบ้าน+กลุ่มเกษตรกร	13	1.80
ตนเอง+เจ้าหน้าที่+เอกสาร+กลุ่มเกษตรกร	30	55.00
ตนเอง+เจ้าหน้าที่+เอกสาร+เพื่อนบ้าน+กลุ่มเกษตรกร	3	5.40
แนวโน้มการปลูกสับปะรดในอนาคต		
ไม่คิด	24	43.60
คิด	31	56.40
การเพิ่ม-ลดการปลูก N=31		
เพิ่ม	22	71.20
ลด	9	28.80

หมายเหตุ แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูก สูตรปุ๋ยที่ใช้ การกำจัดวัชพืช ลักษณะการเก็บเกี่ยวและแหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปะรด สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.3 ปัญหาด้านการผลิต

การศึกษาปัญหาด้านการผลิตสับปะรดของเกษตรกรจำนวน 55 คน ผลการศึกษาตั้งรายละเอียดตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

1) ด้านกายภาพและชีวภาพ ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.16) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมากได้แก่ แหล่งน้ำไม่เพียงพอ วัชพืช ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ พื้นที่ปลูกไม่เพียงพอ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดหน่อ ขาดจุกพันธุ์ที่เหมาะสม คุณภาพของสับปะรด โรคและแมลง

2) ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.17) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ราคาไม่แน่นอน ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดแหล่งเงินทุน สับปะรดสดในตลาดมีปริมาณมาก การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก

3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.36) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ขาดแรงงานหรือแรงงานด้อยคุณภาพ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด

4) ด้านการส่งเสริม ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.83) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่มีการประกันความเสียหายแก่เกษตรกรและปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ขาดความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ด้านมาตรฐานแฟร์เทรด ปัญหาที่พบภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.37) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้งหมด ได้แก่ การใช้แรงงาน ขาดการดูแลสภาพแวดล้อม ขาดการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุด การดูแลสวัสดิการ การตรวจสอบการทำงาน

ตารางที่ 4.3 ปัญหาด้านการผลิต

ปัญหา	Mean (N = 55)	S.D.	แปลผล
1. ด้านกายภาพและชีวภาพ			
1.1 พื้นที่ปลูกไม่เพียงพอ	2.89	1.03	ปานกลาง
1.2 แหล่งน้ำไม่เพียงพอ	3.45	1.33	มาก
1.3 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	3.07	0.88	ปานกลาง
1.4 ขาดหน่อ/จุกพันธุ์ที่เหมาะสม	2.93	0.34	ปานกลาง
1.5 โรคและแมลง	3.20	1.08	ปานกลาง
1.6 วัชพืช	3.44	1.10	มาก
1.7 คุณภาพของสับปะรด	3.13	0.98	ปานกลาง
รวม	3.16	0.96	ปานกลาง
2. ด้านเศรษฐกิจ			
2.1 ขาดแหล่งเงินทุน	2.95	0.97	ปานกลาง
2.2 สับปะรดสดในตลาดมีปริมาณมาก	3.35	1.09	ปานกลาง
2.3 ราคาไม่แน่นอน	3.60	1.31	มาก
2.4 การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก	2.80	0.89	ปานกลาง
รวม	3.17	1.07	ปานกลาง
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม			
3.1 ขาดแรงงานหรือแรงงานด้อยคุณภาพ	2.38	1.10	น้อย
3.2 ขาดความรู้และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด	2.35	1.04	น้อย
รวม	2.36	1.07	น้อย
4. ด้านการส่งเสริม			
4.1 ไม่มีการประกันความเสียหายแก่เกษตรกร	3.36	1.35	ปานกลาง
4.2 ขาดความช่วยเหลือจากข้าราชการ	2.29	0.99	น้อย
รวม	2.83	1.17	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ปัญหา	Mean (N = 55)	S.D.	แปลผล
5.ด้านมาตรฐานแฟร์เทรต			
5.1 การใช้แรงงาน	2.24	1.11	น้อย
5.2 ขาดการดูแลและสภาพแวดล้อม	2.38	1.18	น้อย
5.3 ขาดการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุด	2.36	1.16	น้อย
5.4 การดูแลสวัสดิการ	2.44	1.14	น้อย
5.5 การตรวจสอบการทำงาน	2.44	1.26	น้อย
รวม	2.37	1.17	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ (Conclusion Discussion and Suggestion)

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออกของ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร์เทรต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร การศึกษาการผลิต ปัญหาด้านการผลิตที่เกิดขึ้นตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจำนวนตัวอย่าง 55 ตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนามีผลสรุปดังนี้

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 92.70 อายุเฉลี่ย 48.13 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 54.50 สมรสแล้วร้อยละ 98.20 อาชีพหลักเป็นเกษตรกร มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ 4 ราย เกษตรกรมีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ย 252,363.60 บาทต่อปี พื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 43.78 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรดของตนเองเฉลี่ย 29.49 ไร่ มีพื้นที่เช่าเฉลี่ย 15.91 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรอื่นคิดเป็นร้อยละ 98.20

5.1.2 การผลิตสับปะรด

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดในปี 2558/2559 เฉลี่ย 43.60 ไร่ เหตุผลที่เริ่มปลูกเพื่อการค้า ร้อยละ 96.40 เกษตรกรทั้งหมดใช้น้ำฝนจากธรรมชาติในการปลูกสับปะรด เกษตรกรทั้งหมดใช้พันธุ์ปัตตาเวียในการเพราะปลูก ลักษณะรูปแบบการปลูกสับปะรด เกษตรกรทั้งหมดปลูกสับปะรดด้วยลักษณะแถวคู่ เกษตรกรส่วนมากใส่ปุ๋ยเคมีเพื่อบำรุงดินก่อนปลูก ร้อยละ 49.1 และเกษตรกรส่วนใหญ่มีการใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงหลังปลูกสับปะรดจนเก็บเกี่ยว ร้อยละ 63.60 เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยสูตร 2 สูตร ได้แก่ สูตร 15-15-15 และ 0-0-60 ร้อยละ 69.10 เกษตรกรส่วนมากให้น้ำโดยร่อน ร้อยละ 63.60 โรคที่พบมาก คือ โรคเหี่ยว ร้อยละ 72.70 การกำจัดวัชพืช เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีฉีดพ่น ร้อยละ 85.50 เกษตรกรส่วนใหญ่เก็บผลผลิตเพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ 98.20 จำนวนแรงงานในการผลิต เกษตรกรมีแรงงานเฉลี่ยในการผลิต 4.13 คน แรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.22 คน แรงงานจ้างเฉลี่ย 2.98 คน ไม่มีแรงงานเด็กเลยและมีแรงงานสตรีเฉลี่ย 2 คน เกษตรกรส่วนมากได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มปานกลาง ร้อยละ 50.90 เกษตรกรส่วนมากสามารถตรวจสอบการทำงานของกลุ่มได้ ร้อยละ 98.20 เกษตรกรส่วนมากมีการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุดในการขาย ร้อยละ 70.90 เกษตรกรส่วนมากมีจำนวนชั่วโมงในการทำงานของเพศชาย และหญิงเท่ากัน ร้อยละ 92.70 เกษตรกรส่วนใหญ่มีการดูแลสวัสดิการลูกจ้าง ร้อยละ 63.60 เกษตรกรทั้งหมดมีการพัฒนามาตรฐานกลุ่มอยู่เสมอ เกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้อยู่ตลอด ร้อยละ 96.40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรทั้งหมดมีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอด เกษตรกรส่วนมากมีการจ้างแรงงาน 300 บาทต่อวันร้อยละ 96.40 ค่าปุ๋ย เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 1427.82 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 1194.09 บาทต่อไร่ ค่าเช่าที่ดิน เกษตรกรมีค่าเช่าที่ดินเฉลี่ย 1053.70 บาทต่อไร่ เกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้จาก ตนเอง เจ้าหน้าที่ เอกสาร และกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 54.50 เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 56.40 คิดที่จะปลูกสับปะรดเพิ่ม ร้อยละ 71.20 และลดการปลูกสับปะรด ร้อยละ 28.8

5.1.3 ปัญหาด้านการผลิต

ผลการศึกษาปัญหาด้านการผลิต พบว่า ด้านกายภาพและชีวภาพ ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.16) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ แหล่งน้ำไม่เพียงพอ วัชพืช ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ พื้นที่ปลูกไม่เพียงพอ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดหน่อ ขาดจุกพันธุ์ที่เหมาะสม คุณภาพของสับปะรด โรคและแมลง ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.17) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ราคาไม่แน่นอน ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดแหล่งเงินทุน สับปะรดสดในตลาดมีปริมาณมาก การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก ด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.36) เมื่อพิจารณาปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ขาดแรงงานหรือแรงงานด้อยคุณภาพ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด ด้านการส่งเสริม ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.83) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่มีการประกันความเสียหายแก่เกษตรกรและปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ขาดความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด ด้านมาตรฐานแพร่ระบาด ปัญหาที่พบในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.37) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้งหมด ได้แก่ การใช้แรงงาน ขาดการดูแลสภาพแวดล้อม ขาดการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุด การดูแลสวัสดิการ การตรวจสอบการทำงานซึ่งปัญหาด้านการผลิตภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.78)

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการผลิตสับปะรดเพื่อการส่งออกของ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เขต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรทั้งหมดปลูกสับปะรดลักษณะแถวคู่ เพื่อจำนวนผลผลิตที่มากและควบคุมความชื้น อีกทั้งยังสามารถดูแลรักษาได้ง่าย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามตา ฉุยฉาย (2542) ที่กล่าวว่าเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกเป็นแถวเดี่ยวเนื่องจากเห็นว่าสามารถดูแลรักษาได้ง่ายกว่าแถวคู่ เพราะสามารถกำจัดวัชพืชได้ง่ายและสะดวก แต่ในพื้นที่ที่ทำการศึกษาลูกแถวคู่จะช่วยในการรักษาความชื้นในดิน โดยการศึกษายังพบว่า เกษตรกรปลูกสับปะรดเพื่อการค้า และใช้น้ำฝนในการเพาะปลูก และใช้พันธุ์ปัตตาเวียในการปลูกทั้งหมด ปัญหาที่พบมากคือ ราคาของสับปะรดไม่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศินาฏ ทองบุตดี (2547) และ กุศลจี แซ่มะสอด(2557) และจากการศึกษาปัญหาด้านการผลิตพบว่า ปัญหาด้านกายภาพและเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชีวภาพ ปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาด้านการส่งเสริม อยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าพื้นที่ทำการเกษตรหรือปัจจัยการผลิตในการทำการเกษตรค่อนข้างขาดแคลนและไม่เพียงพอต่อเกษตรกร และอีกทั้งยังขาดเงินทุนส่วนปัญหาเรื่องราคาไม่แน่นอนค่อนข้างเป็นปัญหามากเพราะว่าราคาในตลาดไม่สามารถกำหนดได้และไม่สามารถแก้ไขได้จึงส่งผลให้เป็นปัญหาต่อเกษตรกร บวกกับยังไม่ค่อยมีหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเข้ามาส่งเสริมจึงทำให้มีปัญหาอยู่บ้างแต่ก็ไม่เยอะจนเกินไป ส่วนปัญหาในด้านสังคมและวัฒนธรรมและด้านมาตรฐานแฟร์เทรด มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรด้วยตนเอง จึงทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาในด้านสังคม หรือ พบปัญหาน้อยมากและทางด้านมาตรฐานแฟร์เทรดก็ไม่ค่อยมีปัญหาเพราะ หน่วยงานแฟร์เทรดได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้อย่างแน่ชัดซึ่งได้กล่าวไว้ เพราะถ้าเกษตรกรไม่ทำตามกฎระเบียบมาตรฐานแฟร์เทรด ทางหน่วยงานก็จะไม่ให้ผ่านมาตรฐานแฟร์เทรดซึ่งรับรองคุณภาพสับปะรดของเกษตรกรอยู่ ณ ปัจจุบันจึงทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาในด้านนี้

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. การศึกษาพบว่า การผลิตสับปะรดนั้นมีปัญหาเรื่อง แหล่งน้ำไม่เพียงพอ เพราะเกษตรกรส่วนมากทำการเพาะปลูกโดยรอฟน ดังนั้นควรให้น้ำโดยสายยาง หรือสปริงเกอร์บ้างบางครั้ง
2. เกษตรกรควรปลูกพันธุ์ที่เป็นที่นิยมในการบริโภคสดเพิ่ม เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากเดิม
3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยเหลือเรื่อง ดินในการเพาะปลูกเสื่อมคุณภาพทำให้ได้ผลผลิตน้อยและมีคุณภาพต่ำ เนื่องจากในการผลิตมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีมาเป็นเวลานาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการปรับปรุงดิน ส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยคอกมากขึ้น หรือส่งเสริมให้มีการปลูกพืชหมุนเวียน เช่น พืชตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน และควรจัดอบรมในการเพาะปลูกสับปะรดหรือจัดอบรมในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีการผลิตที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพในการผลิตให้ดียิ่งขึ้นไป เช่น การปรับปรุงพันธุ์ให้ต้านทานโรคได้มากขึ้น

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เห็นสภาพการผลิตและการตลาดรวมถึงสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ให้กว้างขึ้น
2. ควรมีการเปรียบเทียบกับสินค้าชนิดอื่นที่อยู่ในมาตรฐานแฟร์เทรดด้วยกัน
3. ควรมีการศึกษาวิธีการตลาดและช่องว่างทางการจำหน่ายของสับปะรดสดทั้งระบบของประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการผลิตและแนวโน้มทางการตลาดของสับปะรดในอนาคตต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2552. ปัจจัยและเทคโนโลยีที่สำคัญที่มีผลต่อการปลูกสับปะรด.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://it.doa.go.th/vichakan/news.php?newsid=39> [12 กันยายน 2558].
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2554. การผลิตสับปะรดที่ถูกต้องและเหมาะสม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [https://soclaimon.wordpress.com/2010/06/14/%E0%B8%AAB8%9A%E0%A3%E0%B8%94-2/\[21 ตุลาคม 2558](https://soclaimon.wordpress.com/2010/06/14/%E0%B8%AAB8%9A%E0%A3%E0%B8%94-2/[21 ตุลาคม 2558)
- กุลรุจี แซ่มสะอาด. 2557. การผลิตและการตลาดสับปะรดสด ของ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เขต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.ปัญหาพิเศษ. ปัญหาพิเศษ.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ.
- งามตา อัญญา. 2542. ศึกษาาราคาสับปะรดที่เหมาะสมระหว่างโรงงานกับเกษตรกร. ปัญหาพิเศษ. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ.
- จินดารัฐ วีระวุฒิ. 2541. สับปะรดและสรีรวิทยาการเจริญเติบโตของสับปะรด. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาติชาย จิตรอารีย์. 2554. พันธุ์สับปะรดในประเทศไทย.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://raimoungpineapple.blogspot.com/2011/11/blog-post_10.html. [2 ตุลาคม 2558].
- ธงชัย เนมขุนทด. 2530. การปลูกสับปะรด. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ เคล็ดไทย จำกัด.
- ปฏิมา พรพจมาน. 2556. ประโยชน์ของสับปะรด. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://gatsara544189105.blogspot.com/> [12 ตุลาคม 2558].
- พรรณวดี ทองแดง. 2545. ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการผลิตและการตลาดสับปะรด จังหวัดเพชรบุรี [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://dric.nrct.go.th/bookdetail.php?book_id=149098 [21 ตุลาคม 2558].
- มนตรี กล้าชาย. 2542. ศึกษาการผลิตสับปะรดในตำบลพนัสนิคม อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก <http://www.snc.lib.su.ac.th/serindex/dublin.php?ID=13399362164>[22 ตุลาคม 2558]
- วศินาฏ ทองบุตดี. 2547. ศึกษาสภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร จังหวัดหนองคาย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://dric.nrct.go.th/bookdetail.php?book_id=157166 [29 ตุลาคม 2558].

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิภาพร วีระไวทยะ. 2550. ศึกษาสถานภาพการผลิตสับปะรดเพื่อการแปรรูปในจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://v-reform.org/wp-content/uploads/2012/08/%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%9B%E0%B8%9B%E0%B8%B0%E0%B8%A3%E0%B8%94.pdf> [23 พฤศจิกายน 2558]
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2554. สับปะรดไร่ม่วง [ออนไลน์]
เข้าถึงได้จาก: http://raimoungpineapple.blogspot.com/2011/11/blog-post_10.html[25 ตุลาคม 2558]
- สหกรณ์กรีนเนทจำกัด. 2558. สมาคมการค้าแฟร์เทรด. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.greenet.or.th/article/391> [23 พฤศจิกายน 2558]
- สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. 2555.[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก :
www.prachuap.doae.go.th [5 ตุลาคม 2557].
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2556. ไทยครองแชมป์ผู้ผลิต
สับปะรดรายใหญ่ของโลก.[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก :
http://www.oae.go.th/ewt_news. [25 ตุลาคม 2557].
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2558.ระบบข้อมูลด้านสถิติ.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
http://www.oae.go.th/oae_report/export_import/export.php [28 ตุลาคม 2558]
- สมบัติ ทรงโฉม. 2540. ศึกษาการผลิตสับปะรดของเกษตรกรภายใต้ระบบตลาดข้อตกลงใน
จังหวัดชลบุรีปี พ.ศ.2558. ปัญหาพิเศษ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- อภิชาติ ศรีสะอาด. 2554. เทคโนโลยีการปลูกสับปะรดเงินล้าน. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ นาคา
อินเตอร์มีเดีย จำกัด.
- อัคนีรุช กลั่นน่วม. 2536. การศึกษาการผลิตและการตลาดสับปะรดในอำเภอโพธาราม จังหวัด
หนองคาย. ปัญหาพิเศษ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- อานนท์ โลดทงศ์. 2556. ประวัติของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแฟร์เทรด.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.sryfairtrade.com>. [5 พฤศจิกายน 2558].

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้ประเมินแบบสอบถาม

ชื่อ-นามสกุล	น.ส.อมรรัตน์ อนุรักษวงศ์ศรี
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่สหกิจชุมชนกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดแพร่เขต
วัน เดือน ปีเกิด	10 ต.ค. 2528
ที่อยู่	99 ม.5 ต.ศาลาลัย อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77180
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสำรวจ

เรื่อง การผลิตเพื่อการส่งออกของ วิสาหกิจชุมชนชุมชนกลุ่มสหกรณ์

ผู้ปลูกสับปะรดเพชรเทรตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ชื่อ-นามสกุล(เกษตรกร).....

หมู่ที่.....ตำบล..... อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วัน-เดือน-ปี ที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูกหน้าข้อที่ท่านเห็นว่าตรงกับคำตอบของเกษตรกร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา	() มัธยมศึกษาตอนต้น	() มัธยมศึกษาตอนปลาย
() ปวช./ปวส.	() ปริญญาตรี	() สูงกว่าปริญญาตรี
() อื่นๆ.....		
4. สถานภาพการสมรส

() โสด	() สมรส	() หย่าร้าง
---------	----------	--------------
5. อาชีพหลักของท่าน

() เกษตรกร	() ค้าขาย	() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
() รับจ้างทั่วไป	() อื่น ๆ.....	
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีสมาชิกทั้งหมด.....คน
7. รายได้ของครัวเรือน.....บาทต่อปี
8. พื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งหมด.....ไร่.....งาน แบ่งเป็น

() พื้นที่ของตนเอง.....ไร่.....งาน
() พื้นที่เช่า.....ไร่.....งาน
9. ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มสหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มทางการเกษตรอื่น ๆ บ้างหรือไม่

() ไม่เป็น
() เป็น โปรดระบุชื่อกลุ่ม.....

ตอนที่ 2 ระบบการผลิตสับปะรด

1. ในปีการเพาะปลูก2558/2559 ท่านปลูกสับปะรดทั้งหมด.....ไร่.....งาน
2. เหตุผลที่เริ่มปลูกสับปะรด

() เพื่อการค้า	() ปลูกตามเพื่อนบ้าน	
() ได้รับการส่งเสริม	() เป็นงานอดิเรก	() อื่น ๆ
3. แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)

() ธรรมชาติ(น้ำฝน)	() ชลประทาน	
() น้ำบาดาล	() น้ำประปา	() อื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. พันธุ์สับปะรดที่ทานปลูก
- 4.1 ชื่อพันธุ์.....
- 4.2 ชื่อพันธุ์.....
- 4.3 ชื่อพันธุ์.....
5. ลักษณะรูปแบบการปลูกสับปะรด
- () ปลูกเป็นแถวเดี่ยว () ปลูกเป็นแถวคู่
- () ปลูกเป็นพีชแซม () อื่น ๆ.....
6. ก่อนปลูกสับปะรดใส่ปุ๋ยบำรุงดินหรือไม่
- () ไม่ใส่ () ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์
- () ปุ๋ยเคมี () ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี
7. หลังจากปลูกจนถึงก่อนเก็บผลผลิตใส่ปุ๋ยบำรุงสับปะรดหรือไม่
- () ไม่ใส่ () ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์
- () ปุ๋ยเคมี () ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี
8. สูตรปุ๋ยที่ใช้ในการปลูก
- สูตร..... สูตร.....
- สูตร..... สูตร.....
- สูตร..... สูตร.....
9. วิธีการให้น้ำในการปลูกสับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)
- () ใช้สปริงเกอร์ () ใช้สายยาง
- () อื่น ๆ.....
10. โรคและแมลงที่พบในไร่สับปะรด
- ชื่อโรค/แมลง.....
- ชื่อโรค/แมลง.....
- ชื่อโรค/แมลง.....
11. การกำจัดวัชพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)
- () ใช้สารเคมีฉีดพ่น () ใช้แรงงานคนกำจัด
- () อื่น ๆ.....
12. ลักษณะการเก็บเกี่ยว
- () เก็บผลเพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม () เก็บผลเพื่อบริโภคผลสด
- () อื่น ๆ.....
13. แรงงานในการผลิต.....คน แบ่งเป็น
- แรงงานในครอบครัว.....คน
- แรงงานงานจ้าง.....คน
- แรงงานเด็ก.....คน
- แรงงานสตรี.....คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอย่างน้อยเพียงใด
- () ได้รับการสนับสนุนมาก () ได้รับการสนับสนุนปานกลาง
 () ได้รับการสนับสนุนน้อย () ไม่ได้รับการสนับสนุน
 () อื่น ๆ.....
15. สามารถตรวจสอบการทำงานของบุคคลในกลุ่มได้หรือไม่
- () สามารถตรวจสอบได้ () ไม่สามารถตรวจสอบได้
 () อื่น ๆ.....
16. เกษตรกรมีการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุดในการขาย
- () มีการกำหนด () ไม่มีการกำหนด
 () อื่น ๆ.....
17. ชั่วโมงในการทำงานของลูกจ้างระหว่าง ผช/ผญ เท่ากันหรือไม่
- () เท่ากัน () ไม่เท่ากัน
 () อื่น ๆ.....
18. มีการดูแลสวัสดิการแก่ลูกจ้างหรือไม่
- () มีสวัสดิการในการทำงาน () ไม่มีสวัสดิการในการทำงาน
 () อื่น ๆ.....
19. กลุ่มของเกษตรกรมีการพัฒนามาตรฐานกลุ่มอยู่เสมอหรือไม่
- () พัฒนาอยู่เสมอ () ไม่พัฒนา
 () อื่น ๆ.....
20. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีเกี่ยวกับสับปรดอยู่เสมอ
- () ได้รับความรู้อยู่ตลอด () ได้รับความรู้เป็นบางครั้ง
 () ไม่ได้รับความรู้เลย () อื่น ๆ.....
21. เกษตรกรดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในและรอบๆพื้นที่เพราะปลูกหรือไม่
- () มีการดูแลตลอด () ดูแลบางครั้ง
 () ไม่มีการดูแลเลย () อื่น ๆ.....
22. ค่าจ้างแรงงานต่อไร่.....
23. ค่าปุ๋ยต่อไร่.....
24. ค่าสารเคมีต่อไร่.....
25. ค่าเช่าที่ดินต่อไร่.....
26. แหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกสับปรดที่ท่านได้รับมาจากที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)
- () ศึกษาด้วยตนเอง () เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 () เอกสารคำแนะนำ () เพื่อนบ้าน
 () จากกลุ่มเกษตรกร () อื่น ๆ.....
27. ในอนาคต ท่านจะเพิ่มหรือลดพื้นที่ปลูกสับปรดหรือไม่
- () ไม่คิด เพราะ.....
 () คิด () เพิ่ม เพราะ.....
 () ลด เพราะ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ปัญหาด้านการผลิต

คำแนะนำ : โปรดใส่เครื่องหมายถูกในช่องขวามือ ในแต่ละข้อตอบเพียงคำตอบเดียว โดยพิจารณาตามความเป็นจริง

ปัญหา	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านกายภาพและชีวภาพ					
1.1 พื้นที่ปลูกไม่เพียงพอ					
1.2 แหล่งน้ำไม่เพียงพอ					
1.3 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์					
1.4 ขาดหน่อ/จุกพันธุ์ที่เหมาะสม					
1.5 โรคและแมลง					
1.6 วัชพืช					
1.7 คุณภาพของสับปะรด					
2. ด้านเศรษฐกิจ					
2.1 ขาดแหล่งเงินทุน					
2.2 สับปะรดสดในตลาดมีปริมาณมาก					
2.3 ราคาไม่แน่นอน					
2.4 การคมนาคมขนส่งไม่สะดวก					
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม					
3.1 ขาดแรงงานหรือแรงงานด้อยคุณภาพ					
3.2 ขาดความรู้และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด					
4. ด้านการส่งเสริมจากกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด					
4.1 ไม่มีการประกันความเสียหายแก่เกษตรกร					
4.2 ขาดความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด					
5.ด้านมาตรฐานแฟร์เทรด					
5.1 การใช้แรงงาน					
5.2 ขาดการดูแลสภาพแวดล้อม					
5.3 ขาดการกำหนดราคาต่ำสุด-สูงสุด					
5.4 การดูแลสวัสดิการ					
5.5 การตรวจสอบการทำงาน					

ข้อเสนอแนะ

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล
วัน เดือน ปีเกิด
ที่อยู่

นาย ครรชิต ไทยอยู่
14 พฤศจิกายน พ.ศ.2537
73 หมู่ที่ 5 ตำบลปากพระ อำเภอเมือง
จังหวัดสุโขทัย 64000

ประวัติการศึกษา

จบการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษาที่โรงเรียน
บ้านหนองพยอม
จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้